

«مدیریت و اداره امور در

تعاونی‌ها»

«تعاونی اجتماعی از افرادی است که به طور داوطلبانه گردهم آمده‌اند تا با تشکیل سازمانی با شیوه نظارت مردمی به هدفی مشترک برسند. با سرمایه گردآمده به طوری عادلانه مشارکت داشته باشند، ضرر و منافع ناشی از فعالیت‌های مشترک اعضا را بپذیرند.

ناشر متن دفتر بین‌المللی کار، ژنو

برگردان از: اداره امور بین‌الملل وزارت تعاون

تعاون چیست؟

در زندگی روستایی و حتی شهری رسم و آیین همیاری متقابل از پیشینه‌ای بس کهن برخوردار است. معمولاً افراد به شیوه غیررسمی یکدیگر را یاری می‌نمایند به ویژه این نوع یاری در بین کشاورزان و ماهیگیران مرسوم است. جنبش نوین تعاونی زمانی پا به عرصه حیات گذاشت که در بین جوامع تعهد متقابل رو به اضمحلال و از هم گسیختگی بود و نیاز به یک سازمان جدید و کاملاً رسمی برای جایگزینی آن احساس می‌شد. این دسته از سازمانها ضرورتاً می‌بایستی از صلاحیت انجام امور تجاری برخوردار می‌شدند تا در بازارهای جدید اقتصادی جایگاهی بیابند. در حال حاضر این سازمانها تقریباً جایگاه خود را در خودکفایی اقتصادی مرسوم در روستا بدست آورده‌اند. اما جنبش تعاون برای رسیدن به آمال خود باید همچنان بر رعایت اصول اخلاقی خاص جهت همیاری متقابل و افزایش سهام اعضا وفادار باشد.

فعالیت تعاونی‌های نوین حدود صد سال

قدمت دارد. با این حال سازمانهای تعاونی در کشورهای دنیا وجود دارد که برخی از آنها از سابقه طولانی، پیچیده و محکمی برخوردار است تا جایی که در اکثر این کشورها همه کشاورزان عضو تعاونی هستند و تمام ماحصل زراعت خود را به وساطت همین سازمانها به فروش می‌رسانند. یک چهارم جمعیت دنیا مواد غذایی مورد نیاز خود را از تعاونی‌ها تهیه می‌کنند، بزرگترین و مهم‌ترین بانکها و شرکت‌های بیمه در سراسر دنیا ممکن است مالکیتی به صورت تعاونی داشته باشد با این حال این مسئله شایان اهمیت است که جنبش تعاون هنوز خیلی جوان و شرکت‌های تعاونی ابتدایی، کم تجربه و پرچالش و بعضاً یافته‌های آنان نامشخص است. اغلب گروههای کوچک و پراکنده‌ای هستند که سعی دارند شرایط خود را بهبود بخشند. برخی از پیشگامان به امید بهبود و اصلاح تدریجی سیستم اقتصادی کم درآمد یا غیرمنصفانه در راه تعاون گام نهاده‌اند.

از آنجایی که جنبش تعاون هنوز نخستین دوره عمر خود را سپری می‌کند، تحت چنین شرایطی چه‌بسا افراد در تعریف تعاون با مشکل مواجه شوند، برای عده‌ای معنای خاص و برای

گروه دیگری مفهوم دیگری دارد. در جاهایی که تعاون و تعاونی از سابقه طولانی‌تری برخوردار است روسای آنان تصور می‌کنند درباره تعاون همه چیز را می‌دانند و با تعریفی که از آن می‌شود، موافق هستند. در این صورت این احتمال وجود دارد که جنبش تعاون به مسیری سوق داده شود که رسیدن به اهداف والای تعاون را به تاخیر بیندازد.

تعریف تعاون و تعاونی

برای جلوگیری از ایجاد هرگونه ابهامی در تعریف و هویت اصلی تعاون، سازمان بین‌المللی کار در پنجاهمین نشست خود در سال ۱۹۶۶ چارچوب نقش تعاونی‌ها (در کشورهای توسعه یافته) را مشخص کرد. با تعریف تعاون در ماده ۱۲ اصلاحیه (شماره ۱۲۷) صادره در سال ۱۹۶۶ بر نقش تعاونیها در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورهای توسعه یافته تاکید گردیده است. تعریف مذکور به شرح زیر است:

«تعاونی اجتماعی از افرادی است که به طور داوطلبانه گردهم آمده‌اند تا با تشکیل سازمانی با شیوه نظارت مردمی به هدفی مشترک برسند. با سرمایه گردآمده به طوری

عادلانه مشارکت داشته باشند، ضرر و منافع ناشی از فعالیت‌های مشترک اعضا را بپذیرند. در اینجا توصیه می‌شود، فعالیت‌های تعاونی‌ها براساس این تعریف به عنوان چارچوب تشکیل یک شرکت تعاونی، پیش‌نویسی قوانین و برنامه‌های توسعه تعاونی منظور گردد.»

قانون تعاون

تعاونی‌های اولیه تقریباً بر اثر سعی و تلاش خود انگیخته مردم به منظور همیاری تشکیل شدند. اما دیری نپایید که ارزشهای حاکم بر شیوه تعاون و سازمانهای تعاونی توجه دولتها و دولت مردان را به خود جلب کرد و برای سهولت در امر تشکیل سازمان تعاونی دست به تنظیم شیوه‌های اجرایی استاندارد در این زمینه زده شد. در این راستا گام نخست آنان تصویب قانون تعاون بود. در حال حاضر مشابه این قوانین را که اغلب نسخه‌ای از آن به دقت اصلاح شده و طی سالیان متمادی به طور گسترده‌ای در کشورهای مختلف مورد پذیرش قرار گرفته است. اهداف بی‌شماری از تعاون را در بر می‌گیرد.

در مرحله نخست، در این قوانین تعاونی یک سازمان قانونی اعلام شد که برای تحقق یک هدف مطلوب شکل گرفته است.

و بدین ترتیب به عنوان یک شخصیت حقوقی از حقوق قانونی مشابه تمامی افراد حقوقی مثل حق مالکیت، خرید و فروش، وام گرفتن یا دادن برخوردار گشت. بطوری که همانند هر فرد حقوقی تحت پی‌گرد قانونی قرار می‌گیرد. در مرحله دوم، این قوانین مشخص می‌کنند که به چه نوع تشکیلی تعاونی اطلاق می‌شود. اهداف آن چیست؟ به چه کسی عضو گفته می‌شود و چرخه مسائل مالی

یا کنترل آن را شرح می‌دهد، چگونگی ارتباط با اعضا، افزایش یا کاهش سرمایه و در صورت لزوم انحلال آن را مطرح می‌نماید. در مرحله سوم، قوانین چگونگی و موارد کمک‌های دولت در چارچوب اصول اداری را با هدف توسعه تعاونی‌ها مطرح می‌نماید. کمک‌های دولت محدود و بعضی اوقات در قالب تهیه ملزومات و یا تایید رسمی، صدور احکام و یا اصلاحیه می‌باشد. در چنین مواردی شاید لازم باشد در مورد چگونگی امور جاری گزارش سالانه‌ای تهیه و ارسال شود. گاه کمک و یاری دولت به صورت کاهش مالیات یا سهولت شرایط اعطای وام سرمایه به تعاونی‌ها، مشارکت در سهام سرمایه، کمک‌های مالی، سپرده‌ها یا فراهم کردن زمینه آموزش کارگزاران، مشاوران و ناظران تعاونی‌ها باشد که از اهمیت بیشتری برخوردار هستند. در کشورهای توسعه یافته تعاونی‌ها بارها این موارد را تجربه کرده‌اند. در دنیای کنونی تعاونی‌ها با این شیوه جدید خود به خود شکل نمی‌گیرند بلکه به قصد ایجاد سازمانی با اهداف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی بوجود می‌آیند تا به عنوان نهادی برای اشتغال‌زایی، تهیه مواد غذایی، بهبود شرایط زنان، ایجاد

فرصت برای جوانان، معلولان و مستضعفین به جامعه معرفی شوند. در چنین شرایطی اعضا از این تعاونی‌ها انتظاراتی دارند که با توجه به تجربیات اداری و تجاری اندک آنان، سنگین است.

اصول تعاون

تعاونی‌ها در تنظیم مفاد آیین‌نامه خود از آزادی کامل برخوردارند. اما رعایت یک سری اصول معین و فعالیت‌های خاص جهت تمایز تعاونی‌ها از سایر مراکز تجاری، الزامی است. اهم اصول ارائه شده در اتحادیه بین‌المللی تعاون (ICA) در بیست و سومین کنگره خود به سال ۱۹۶۶ در شهر وین به شرح ذیل است:

۱- عضویت در یک تعاونی داوطلبانه و بدون هرگونه محدودیت تصنعی یا هرگونه تبعیض اجتماعی، سیاسی یا مذهبی جهت بهره‌مندی افراد قادر به بهره‌برداری از خدمات تعاونی و با مسئولیت ناشی از عضویت آزاد است.

۲- شرکت‌های تعاونی سازمانهای مردمی هستند که امور جاری آنها باید با تایید نمایندگان منتخب و با توافق اعضا و مسئولین آنها صورت گیرد. اعضای تعاونی‌ها از حق رای مساوی (هر عضو یک رای) برخوردارند. در اتخاذ تصمیمات مربوط به شرکت تعاونی خود نظارت دارند. در سطوح بالاتر شرکت‌های تعاونی مثل اتحادیه‌ها، سازمانها و غیره نیز باید ضمن رعایت اصل نظارت مردمی با شیوه‌ای مناسب اداره شوند.

۳- سود سهام باید محدود باشد.

۴- هر نوع پس‌انداز یا افزایش سرمایه حاصل از معاملات شرکت تعاونی به اعضای همان تعاونی تعلق دارد. مازاد سرمایه باید به طور مساوی به اعضا تعلق گیرد. این مازاد

سرمایه و اندوخته‌ها را می‌توان براساس رای
اعضاء در موارد زیر استفاده کرد:

الف - جهت توسعه فعالیت تجاری تعاونی
ب - در زمینه خدمات عمومی

ج - بهره‌مندی هر یک از اعضا از سود
حاصله به نسبت معاملات آنان با شرکت

۵- تمام تعاونی‌ها موظف هستند برنامه
آموزش اعضا، روسا و کارگزاران تعاونی و
عموم مردم را درباره اصول و شیوه‌های
تعاونی، و همین‌طور اقتصادی و نظارت
مردمی را اجراء نمایند.

۶- تمام تعاونی‌ها به منظور برآوردن
خواست‌های اعضا خود باید همکاری
فعالانه‌ای مثل همکاری با سایر تعاونی‌ها در
سطح منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی داشته باشند.
قبول این اصول از طرف اتحادیه بین‌المللی
تعاون لزوماً به معنای اجبار به پذیرش و
تحمل آنها به شرکت‌های تعاونی نیست. تأیید
و قبول این اصول، به اعضا و هیئت مدیره
شرکت‌های تعاونی خاطر نشان می‌کند که
می‌توانند از این اصول تنها به عنوان راهبردی
برای هدایت تعاونی بهره‌جویند.

در طول سالیان متمادی اصول دیگری نیز
تنظیم شده‌اند که ارزش یکسانی ندارند و تمام
موارد آن در همه‌جا قابل استفاده نیست. در
دهه‌های اخیر تعاونی‌های مصرف فقط به
فروش کالا و اجناس با کیفیتی مرغوب
می‌پرداختند. البته در حال حاضر قوانین و
بازرسان دولتی کشورها رعایت این اصل را هم
در بخش تعاونی و هم در بخش خصوصی
الزامی می‌دانند. زمانی نیز به فروش اجناس به
صورت نقدی تأکید می‌شد تا ضمن جلوگیری
از مقروض شدن اعضا اصل صرفه‌جویی نیز
رعایت شود. چنانچه اعضای تعاونی‌ها
حقوق بگیر باشند، رعایت و اعمال اصل خرید

در دنیای کنونی تعاونی‌ها با این شیوه جدید
خود به خود شکل نمی‌گیرند بلکه به قصد ایجاد
سازمانی با اهداف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی
بوجود می‌آیند تا به عنوان نهادی برای
اشتغال‌زایی، تهیه مواد غذایی، بهبود شرایط زنان،
ایجاد فرصت برای جوانان، معلولان و مستضعفین
به جامعه معرفی شوند.

نقدی عملی است ولی برای اعضایی که
کشاورز هستند، به دلایلی که بعداً شرح داده
خواهد شد، رعایت این اصل قابل اجرا
نمی‌باشد. اما رعایت مجموعه اصول مورد
تأیید اتحادیه بین‌المللی تعاون "ICA" (و سازمان
بین‌المللی کار (ILO)) در تمامی تعاونی‌ها
الزامی است تا به عنوان یک تعاونی واقعی
شناخته و معرفی شوند.

اصول اخلاقی و اجرایی در تعاونی‌ها

تعدادی از تعاونی‌های کشورهای مختلف
در حاشیه تعریف و اصول تعاونی مورد تأیید،
اتحادیه بین‌المللی تعاون "ICA"، درباره اصول
اخلاقی و اجرایی بیانیه‌ای صادر کردند. هیأت
مدیره تعاونی‌ها با قبول این بیانیه به عنوان
سیاست اجرایی زمینه رهبری فعالیت‌های
روزانه را با در نظر داشتن رهنمودهای قبلی
فراهم کردند. این گونه بیانیه‌ها برای انتخاب
مسئس، برنامه، معرفی تولیدکنندگان و
فعالیت‌های موردنظر، پشتوانه اخلاقی قلمداد
می‌شوند.

در وهله نخست، گنجاندن اصول اخلاقی
در این اصول از حرکت صحیح تعاونی‌های
گسترده مصرف سرچشمه گرفت. در پی انتشار
اسناد مربوط به پروژه اصول فنی تعاونی از
طرف سازمان بین‌المللی کار، پیش‌نویس چند
قانون اخلاقی مطابق با نیازهای جنبش تعاونی

مصرف هند تنظیم شد که در اینجا نسخه
بازنویسی شده قوانین مذکور برای استفاده
تعاونی‌ها مطرح می‌گردد.

- اعضای تعاونی‌ها از حقوق معینی نظیر
حق امنیت، حق آگاهی، حق انتخاب، حق
کسب اطلاع برخوردار هستند که سازمان
تعاونی باید آنها را محترم بدارد.

- سازمانهای تعاونی ملزم به حمایت از این
حقوق هستند. این مجموع قوانین اخلاقی را
می‌توان در هر فعالیتی مطرح کرد.

- هرگونه ادعا، اطلاعیه، پیشنهاد، خبر و
توصیه باید از صحت و صداقت برخوردار
باشد.

- به منظور ارزیابی صحیح پیشنهادات ارائه
اطلاعات و حقایق لازم و ضروری است.

- باید محبویت و آینده‌خوای خاص عامه را
مدنظر قرار داد.

- باید از هرگونه بهره‌برداری نامناسب به
قولی استنثار پرهیز کرد.

- مقایسه عملکرد تعاونی‌های مشابه از نظر
تولید، خدمات، فلسفه، اصول و فعالیت باید با
رعایت اصل بی‌طرفی انجام گیرد.

- منافع اعضا منافع سازمان قلمداد شود.
- رعایت اصل برخورد عادلانه و منصفانه
با اعضا ضروری است.

- تشویق اعضا باید براساس عملکرد آنها
باشد نه براساس تعداد سهام.

گروهی از افرادی که مایل به تشکیل شرکت تعاونی هستند، می‌بایست ابتدائاً نسبت به تهیه، تنظیم اساسنامه که قبلاً به تصویب مقامات ذیصلاح رسیده است اقدام نمایند. این قبیل اساسنامه‌ها به طرق خاصی، شرکت تعاونی را در خصوص انجام یا عدم انجام برخی امور راهنمایی و هدایت می‌کنند. در مرحله نخست، اهداف و اختیارات شرکت تعاونی مشخص گردیده و در مرحله بعد شرکت تعاونی را از انجام اموری که بطور مشخص در زمره اهداف و اختیارات آن قرار نگرفته‌اند، باز می‌دارند. بهمین دلیل است که یک شرکت تعاونی مجاز به پذیرش سپرده‌ها و نیز پرداخت وام‌های احتمالاً درازمدت به اعضاء خویش است و صرفاً با تصریح در مواد اساسنامه در زمینه مبادله ملزومات و تولیدات کشاورزی بعنوان اهداف تعیین شده شرکت، می‌تواند با ادعای مالکیت (موقت) زمین و ساختمانهای متعلق به اعضاء بعنوان وثیقه موردنیاز جهت دریافت وام و یا نسبت به پرداخت وام به اعضاء، اقدام نماید. و این مسئله ضرورت تغییر مواد اساسنامه را در صورتی که شرکت بخواهد فعالیت‌های خود را در ابعاد وسیعتری دنبال نماید، از بین خواهد برد. و چنانچه ضرورت تغییر آیین‌نامه، اجتناب‌ناپذیر باشد، این امر صرفاً از طریق مجمع عمومی و بطور معمول با اکثریت مطلق آراء اعضاء امکان‌پذیر خواهد بود.

* حوزه عمل شرکت تعاونی

فعالیت‌های شرکت‌های تعاونی در ابعادی وسیع و بسیار متنوع انجام می‌شود، اما سیستم انجام امور به صورت تعاونی، احتمالاً هرگز تمامی جنبه‌های اقتصادی زندگی در یک

کشور را در بر نمی‌گیرد. اگر نگوئیم هرگز، اما ندرتاً فعالیت‌های خاصی از قبیل راه آهن، خطوط کشتیرانی «اقیانوس پیما» و یا خطوط هوایی بین‌المللی مورد توجه سازمان‌های تعاونی واقع می‌شوند. در خصوص صنایع سنگین شرکت‌های تعاونی فعالیت چندانی نداشته‌اند و در مورد معدن نیز اگر چه تعداد اندکی از شرکت‌های تعاونی به استخراج سنگ‌های معدنی اشتغال دارند، ولی عمدتاً تعداد تعاونی‌های شاغل در امر معدن بسیار کم و غیر قابل ذکراند. در زمینه چاه‌های نفت، تعدادی شرکت تعاونی به امر حفاری و یا پالایش مواد سوختی اشتغال دارند، اما اگر بخواهیم شرکت‌های تعاونی را در لیست طولانی سازمان‌های فعال در این امور قرار دهیم، می‌بایست آنها را در ردیف‌های آخر لیست مربوط به شرکت‌هایی که سرگرم توزیع (خرده‌فروشی) مواد فرآورده‌های نفتی و نیز مواد پلاستیکی هستند، جای دهیم.

تنها در زمینه‌های وسیع و نامحدود اهداف توسعه نهضت تعاون را می‌توان در زمره سازمان‌های کشاورزی و مبادله‌کننده فرآورده‌های کشاورزی و فعال در رشته‌های بازاریابی محصولات دامی، ماهیگیری، تولید و توزیع کالاهای مصرفی، پس‌انداز و اعتبار، بیمه و بانکداری (اعم از بیمه‌های فردی و یا سایر شرکت‌های تعاونی) نام برد. شرکت‌های تعاونی، البته، در سازمان‌های جنگلداری، حمل و نقل محلی، مسکن، برخی صنایع سبک و نیز خدمات عمومی خاصی که دولتهای ایالتی و یا ملی در آنها چندان فعال نبوده‌اند، فعالیت‌های چشمگیری داشته‌اند. سازمان‌های نوعاً تعاونی، غالباً در زمینه‌های همچون مهد کودک، تولید صنایع دستی و نیز فعالیت‌های بیشماری در بخش شهری سازمان یافته، مشغول به کار می‌باشند.

* کشاورزی

در بخش کشاورزی، اصولاً زمینه‌هایی که شرکت‌های تعاونی می‌توانند در آنها به ارائه خدمات بپردازند، بخودی خود، بسیار متنوع هستند. بنابراین کشاورزان می‌توانند بصورت گروهی، در خصوص زمین، نیروی کار، ابزار موردنیاز و نیز دام‌های روستایی با دیگران متحد شده و یک نیروی منسجم و متحد را براساس مالکیت و مدیریت مشترک، جهت انجام امور کشاورزی و تولید فرآورده‌های کشاورزی و دامی بوجود آورند. اگر چه این روش در برخی از کشورهای دارای اقتصاد برنامه‌ای گسترش یافته است اما در سایر کشورها چندان معمول و مرسوم نمی‌باشد. جنبش تعاون، علیرغم محدودیتهای بیشتری که در چارچوب مدیریت زمین من جمله نحوه آبیاری، حفظ منابع طبیعی و خاک، جمع‌آوری دارایی‌های پراکنده افراد و یا چگونگی بکارگیری ماشین‌آلات سنگین دارد، اما گسترش یافته است. و از آنجا که روح تعاون هیچگونه تعارضی با موضوع مالکیت و وابستگی شدید کشاورزان به زمین خویش و نهایتاً تمایل آنها به ارباب خویش بودن ندارد، عموماً از مقبولیت بیشتری نزد روستاییان برخوردار است. در برخی از کشورها تعاونی‌های به صورت تعاونی زراعت و بهره‌برداری کننده از زمین وجود دارد بنابراین ممکن است دارایی‌های مشترک متعلق به یک روستا یا موسسه می‌باشد، یا استفاده از مراتع و چراگاه‌های مشترک (ناحیه‌ای) و نیز اراضی جنگلی انجام پذیرد.

از آنجا که بازده بیشتر و بهتر محصولات کشاورزی در مقیاسی وسیع، بستگی به چگونگی بهره‌برداری از ابزار پیشرفته تولید دارد، جنبش تعاون می‌تواند از طریق در اختیار

گذاوردن خدمات با ارزشی در زمینه بذر، کودهای شیمیایی، خوراک دام، وسایل و ابزار آلات مورد نیاز، مصالح ساختمانی و حصارکشی، سموم دفع آفات، داروهای دامپزشکی و کلیه نیازمندیهای بخش کشاورزی که در حقیقت متمایز کننده کشاورزی مدرن سوئد از روشهای بومی قدیمی یعنی تخریب منابع خاک، می باشند، با قیمتهای بسیار معقول در اختیار کشاورزان کوچک قرار می دهد.

بوژه آنکه جهت خرید اقلام مورد نیاز و تامین نیازمندیهای خانوار در ایامی که در انتظار افزایش محصولات، و یا پرورش یافتن حیوانات هستند، کشاورز می بایست سرمایه کافی داشته باشد. تحقق چنین هدفی (تامین سرمایه) تنها یا از طریق صرفه جویی خود کشاورز و یا دریافت وامهای کوتاه و بلند مدت امکان پذیر است. در گذشته، نیاز به قرض گرفتن پول از رباخواران و دلالان، موجب گرفتاریهای فراوانی برای روستایی و خانواده اش می شد، در اینجاست که نقش بسیار ارزنده تعاونیها جهت حل مشکلات سرمایه برای کشاورزان اعم از ارائه وامهای مبتنی بر شرایط معقول و مناسب و یا ایجاد اخلاق و رفتار توأم با صرفه جویی، روشن می شود.

سرانجام، سازمانهای تعاونی در بازاریابی محصولات کشاورزی فروش، جمع آوری، توزین، درجه بندی کیفی، انبار و تبدیل کالاهای گوناگون به صورتهای قابل قبول تر، سهم عمده ای را عهده دار شده اند. گاهی اوقات این قبیل فعالیتها با هماهنگی سایر مراجع بازاریابی ملی صورت می گیرد.

در بین انواع شرکتهای تعاونی، تعاونیهای فعال در بخش کشاورزی، بلحاظ تعداد و حوزه عمل به مراتب زیادتر از بقیه تعاونیها هستند.

* توزیع کالاهای مصرفی

در زمینه توزیع، موفقیت عمده تعاونیها، ایجاد شرکتهای تعاونی مصرف می باشد که گاهی به غلط از آنها بعنوان موسسات «صنعتی» یاد می شود. اینگونه شرکتهای تعاونی فی الواقع عهده دار امور مربوط به یک فروشگاه واحد یا زنجیره ای، سوپرمارکتها، بازارها، مراکز خرید و یا بازارهای فروش فصلی (فوق العاده) می باشند. در این قبیل تعاونیها، اعضا می توانند نسبت به خرید مایحتاج خود از جمله، مواد غذایی، پوشاک، ملزومات خانه و مزرعه، دارو، سوخت مصرفی خانه یا وسایل نقلیه، انواع اقلام مورد نیاز با کیفیتی تضمین شده و قیمتهای رقابتی، اقدام نمایند. در بعضی از کشورها، شرکتهای تعاونی، با اجرای برنامه های خاصی جهت شناساندن خود بعنوان شخصیتهای حقوقی متحد، در سرتاسر حوزه جغرافیایی حیطه عمل خود، اقدام می نمایند. در این تعاونیها انواع و اقسام کالاها با برچسب تعاونی به فروش می رسند و یا توسط نظامهای تعاونی تولید می شوند و یا از طریق انعقاد قرار داد با نظامهای غیر تعاونی و با قیمتهای ترجیحی در اختیار اعضا قرار می گیرد.

اغلب اوقات، شرکتهای تعاونی خدمات ویژه ای از جمله رختشویخانه، رستوران و یا مهدکودک را در اختیار اعضا خویش قرار می دهند. برخی از شرکتهای تعاونی مصرف در جوامع صنعتی نسبت به گشایش «حساب پس انداز» برای اعضا خویش اقدام نموده و در حقیقت علاوه بر ارائه خدمات بیمه عمر و دارایی، برای اعضا همانند بانک عمل می نمایند. و در کشورهای در حال رشد، که جنبش مصرف کنندگان آنچنان که باید و شاید گسترش نیافته است، شرکتهای تعاونی از تداخل مسئله بانکداری و تجارت (خرید و

فروش کالا توسط اعضا) استقبال چندانی نمی نمایند که این مسائل دلایل روشنی از جمله عدم بازپرداخت بموقع وامهای دریافتی از سوی اعضا دارد. بدین لحاظ است که این قبیل شرکتهای تعاونی اصولاً معاملات نقدی را سرلوحه امور تجاری بازرگانی خویش قرار می دهند. اما پاره ای از کشورها، به شرکتهای تعاونی تشکیل شده توسط کارگران و کارکنانی که بطور منظم حقوق ماهانه دریافت می نمایند، اجازه داده شده است تا به میزان دستمزد دریافتی ماهانه، به صورت نسیه (اعتباری) به اعضا جنس بفروشند، البته مشروط بر آنکه موافقت نمایند که خود شرکت تعاونی رأساً نسبت به اخذ مطالبات خود از محل حقوق دریافتی عضو اقدام نماید. شرکتهای تعاونی مصرف، در ابتدا توسط کارگران مراکز صنعتی از جمله بافندگان، معدن کاران و صنایع کشتی سازی شمال غربی اروپا تشکیل و گسترش یافت و سپس بزودی اینگونه شرکتها توسط کشاورزان کشورهای اسکاندیناوی، سویس و سایر مناطق ایجاد شدند و هم اکنون اکثریت قریب به اتفاق اعضا این شرکتهای تعاونی مصرف را روستاییان تشکیل می دهند که عمده آنها به کار کشاورزی در مزارع گوناگون اشتغال دارند و اینطور بنظر می رسد که اینگونه شرکتهای تعاونی ساز و برگ و مایحتاج خود جهت انجام امور کشاورزی را از طریق فروش خواربار و سایر کالاهای تولیدی خانگی تامین می نمایند. هم اکنون شرکتهای تعاونی مصرف تقریباً در چهار گوشه عالم فعال هستند و از فروشگاههای کوچک روستایی که تنها یک کارگر پاره وقت را در استخدام خود دارند گرفته تا مراکز معاملاتی عظیم همچون سوپر مارکتها و بازارهای بزرگ فصلی که دارای

مورد استفاده در صنایع دستی، همچنان با شکل و روشهای سنتی ادامه یافته است. جنبش تعاون در ابتدا بمنظور تامین وام، مواد خام مصرفی و یا محلی برای فروش و یا خرید تجهیزات مورد استفاده عمومی شکل گرفت. اگر چه سازمانی وسیع از این نوع و از طریق منابع مالی دولتی، توانسته است هزاران کارگر ساده را از خیل جامعه بیکار، به اشتغال درآورد، اما این تردید همچنان وجود دارد که آیا این جنبش تا چه زمانی قادر است در بازار رقابت با ماشین و واحدهای سازمان یافته، به حیات خود ادامه دهد؟ مگر آنکه شرکتهای تعاونی در درون خود دست به تحولات فنی متفاوت با آنچه هست بزنند.

در خلال رکود جهانی طی سالهای اخیر، بسیاری از مراکز صنعتی کوچک و بزرگ، ناگزیر به تعطیلی شده‌اند. و کارگران این قبیل مراکز صنعتی شامل کارگاههای کوچک دوچرخه‌سازی و واحدهای بزرگ صنایع سنگین به منظور اجتناب از بیکاری، تلاش کردند در قالب شرکتهای تعاونی کارگری کارها را ادامه دهند. در بین این شرکتها، برخی با موفقیت عمل نموده و بعضی دیگر آینده‌ای نامطمئن دارند.

شرکتهای تعاونی جنگلداری را ممکن است که اعضا آنها که کشاورزان و یا مالکین زمینهای جنگلی اعم از افراد و یا گروهها می‌باشند بمنظور بهبود و گسترش مدیریت منابع خویش تاسیس کرده باشند اما می‌توان آنها را به نوعی شرکت تعاونی کشاورزی قلمداد نمود، گرچه اعضا آنها را چوب بران و درودگران تشکیل می‌دهند و باید به آنها را شاخه‌ای از تعاونیهای صنایع دستی اطلاق کرد. شرکتهای تعاونی مسکن در تعداد زیادی از کشورها روندی رو به رشد داشته‌اند و به دو

فوق‌العاده جالبی برخوردار است و در کشورهای مختلف به صورتهای متفاوتی خود را نمایانده است. اینگونه شرکتهای تعاونی در مراحل اولیه انقلاب صنعتی در اروپا و توسط گروههای کارگران ماهری که می‌خواستند خود صاحب کارخانه‌هایی که ساخته‌اند باشند، تشکیل و گسترش یافتند. این شرکتها بویژه در صنایعی همچون چاپ، کفاشی و کار با فلزات سبک حداقل در سالهای اولیه و زمانی که سرمایه جهت خرید تجهیزات اهمیت کمتری نسبت به اصل مهارت داشت، به موفقیتهای قابل توجهی دست یافتند اما باید اذعان داشت که این جنبش هرگز در سطوح ملی اهمیت سایر شاخه‌های تعاون را بدست نیاورد.

در سایر مناطق قاره اروپا، صنعتگران تصمیم به ایجاد مشاغل کوچک اما بلحاظ فنی مدرن برای خود گرفتند و از آن به بعد جهت تاسیس بانکهای تعاونی که بتواند سرمایه موردنیاز را در اختیار آنان بگذارد و یا در تشکیل شرکتهای تعاونی صنفی برای تامین مواد خام مصرفی، با یکدیگر متحد شدند.

در آسیا و بخشهایی از آفریقا، روشهای

صدها کارگر و کارمند می‌باشند خدمات خود را به جامعه شهری و روستایی ارائه می‌دهند.

* ماهیگیری

در صنعت ماهیگیری و در میان ماهیگیران که در واقع عمده کار توسط افراد و یا گروههای فامیلی انجام می‌شود تا توسط شرکتهای بزرگ، جنبش تعاون به بهترین شکل مورد استفاده قرار گرفته و توسعه یافته‌اند. از جمله فعالیتهای این قبیل تعاونیها را می‌توان، مالکیت مشترک قایقها، پس‌انداز و اعتبار، تامین اسباب و لوازم ماهیگیری، بیمه کشتیهای ماهیگیری و یا بازاریابی جهت فرآورده‌های تبدیلی ماهی عنوان نمود. در واقع بین این دسته از شرکتهای تعاونی یا تعاونیهای کشاورزی شباهت تام وجود دارد. البته گفتمانی است که اینگونه تعاونیها در کشور کانادا و اروپای غربی بخوبی رشد و توسعه یافته‌اند اما در مورد سایر مناطق این امر صحت ندارد.

* صنایع و صنایع دستی:

جنبش تعاون در بین صنعتگران از پیشینه

ساختار و ابعاد عملکرد تعاون

برخی افراد معتقدند که تعاونیها را باید از هنگامی که اولین سنگ بنای آنها را می‌گذارند به شکل پندمنظوره تشکیل داد، چرا که با بزم مترادف‌تر تجارت و عدم وجود دوره‌های کسادگی و رکود فصلی، امکان بیشتری برای استخدام کارکنان کار آرموده‌تر با حقوق بالاتر، سود دهی بیشتر سرمایه و بهره‌مندی از تشکیلاتی کارآمدتر و مفیدتر وجود خواهد داشت. اما از سویی دیگر تجربه نشان داده است که کل اعضای تعاونی گاه به کلیه فعالیت‌های تعاونی پندمنظوره علاقمند نیستند و پدیدگی‌های تجاری و مالی ممکن است به از هم پاشیدگی تعاونی منجر شود یا ضروریان ناشی از یک نوع فعالیت، عامل بازدارنده موفقیت سایر فعالیتها شود.

نقل از: گزارش دفتر بین‌المللی کار - ژنو مترجم: سیده مرجانه سلطانی

تشکیل سازمانهای «ثانویه» یا ائتلافی اقدام کند که فعالیت‌های دشوارتر و پیچیده‌تر را بر روی خطوط تجاری به گردش درآورد.

این دو روند توسعه همواره با موفقیت روبرو بوده است. چنانچه شرکت تعاونی اولیه بدون آنکه به اولیه بودن آن خدشه‌ای وارد شود، به کار خود وسعت دهد موفقیت خود را بویژه به رهبری و مدیریت توانمند یا به موقعیت مطلوب خود در یک کانون تجاری مدیون است. چنین شرکت‌هایی به عضوپذیری از افرادی می‌پردازند که در همسایگی تعاونی زندگی می‌کنند، گاه از طریق ادغام، شرکت‌های کوچکتر را نیز شامل می‌شوند، گاه فعالیت‌های جدیدی را آغاز می‌کنند و یا به خدمات فعلی خود تداوم می‌بخشند. یک شرکت بزرگ اولیه با مشکلات خاص خود از جمله در ارتباط بودن با هزاران عضو روبروست، اما در عین حال سازمانی بسیار موثر و کارآمد است که در تصمیم‌گیریها آزاد و در سفارش به صداقت در تجارت و احترام به خواست مصرف‌کننده پیشگام است.

گاه برای اداره و پیشبرد امور تجاری خود به خدمات داوطلبانه افراد نیازمند است. این همه عملکرد تعاونی را در تنگنا قرار می‌دهد. لیکن اگر تعاونی از دیدگاه اعضای خود واجد ارزشی پایدار و ماندنی باشد، به احتمال قریب به یقین یکی از این دو حالت رخ خواهد داد: یا تعاونی از نظر تعداد اعضای، منابع و حجم فعالیتها رشد خواهد کرد تا زمانی که به آن یک واحد تجاری قادر به حفظ هویت خود در اقتصاد آن منطقه اطلاق شود، و یا آنکه با امتزاج با دیگر تعاونیهای کوچک محلی به

روشن است که فعالیت تعاونیها متنوع بوده و می‌تواند گاه به صورت پیچیده و گاه در مقیاسی بسیار وسیع باشد. این ویژگی خود موضوع نوع و حجم تجارت مطلوب تعاونی را به بهترین وجه مطرح می‌سازد.

در پاره‌ای موارد توسعه تعاونی تنها در مراحل ابتدایی آن صورت می‌گیرد به عبارتی دیگر، گروهی از افراد به شکل خودیاری به تشکیل تعاونی اقدام می‌کنند. حال در بعضی از کشورها، چنین گروهی به کسب یک هویت قانونی نائل می‌شود و به عنوان یک «گروه ثبت شده» یا یک «پیش تعاونی» تلقی می‌شوند. برخی از آنها شاید هرگز از چنین مرحله‌ای پا فراتر نگذارند و با این وجود فعالیت‌هایی بسیار مشابه با تعاونیهای معمولی انجام دهند. روال عادی تشکیل یک تعاونی در درجه نخست شکل‌گیری یک شرکت محلی یا «اولیه» است. اعضای آن حدوداً دوازده نفر و حتی کمتر از این تعداد است. منابع سرمایه چنین تعاونی بسیار اندک بوده و به ناچار، گریزی از تکیه بر منابع محلی ندارد و

در دیگر شرایط شرکت‌های تعاونی اولیه در ابعاد کوچک و محدود خود باقی می‌مانند. در صورتی که روستا، واحد اصلی اجتماعی و اقتصادی محسوب شود، چنانچه ارتباطات در چنین محیطی دشوار باشد یا اگر به دلایل عدیده علمی و فنی، تجارت تعاونی فقط در مقیاسی محدود امکان‌پذیر باشد، در آن صورت تعاونی در حصار محدود خواهد شد. در چنین وضعیتی، تقسیم وظایف بین شرکت اولیه و اتحادیه ثانویه، به صورت منطقه‌ای یا ملی انجام خواهد شد. شاید فروشگاه مصرف روستا نان را جزء یکی از اقلام فروش خود قرار دهد اما احتمالاً نانوايي تحت تملک خود نخواهد داشت. در مقابل، این فروشگاه با سه یا چهار فروشگاه دیگر شریک می‌شود و به اتفاق یک نانوايي اشتراکی را در نزدیکترین شهر اداره می‌کنند. این نانوايي آرد مصرفی خود را خود آسیاب نمی‌کند بلکه با عضویت در یک شرکت تعاونی ملی عمده‌فروش آرد خود را تهیه خواهد کرد. شرکت تعاونی اولیه نه تنها فاقد انبارهای بزرگ کالا است بلکه مستقیماً از کشورهای خارجی اقدام به ورود کالا نیز نمی‌کند. این شرکت تعاونی اموری چون انبارداری و واردات و سایر وظایف را به شرکت تعاونی عمده فروش واگذار می‌کند چراکه تهیه سرمایه جهت خرید اقلام موردنیاز، تربیت افراد کارآموده، آموزش هنر فروش با بالاترین سود به آنان و تدارک انبارهای بزرگ برای ذخیره کالا و بسته‌بندی که در صورت لزوم ملکیت آن را نیز در اختیار دارد، در حیطه عملکرد این شرکت می‌گنجند. به همان نحو، بانک روستا از محل دریافت سپرده‌ها، وام می‌پردازد، اما نیازی به حفظ دقیق تعادل بین میزان سپرده و وام پرداختی

ندارد و در جایی که حجم یکی از دیگری بالاتر باشد، عملیات بانکی معوق خواهد ماند. اگر اعضاء بانک تعاونی افرادی صرفه‌جو و عالم به علم معاش باشند، در آن صورت سپرده‌های بیشتری برای پرداخت وام به دیگر اعضاء جمع خواهد شد و در نتیجه شرکت تعاونی می‌تواند مازاد این مقادیر را در یک بانک تعاونی ناحیه‌ای سپرده‌گذاری کند. تحت شرایط توسعه کشاورزی در ناحیه و تقاضای تعدیل شده برای دریافت وام که انجام آن از خسارج از محل سپرده‌ها امکان‌پذیر نیست، بانک ملی تعاونی به پرداخت قرضه اقدام می‌کند. شرکت بازاریاب روستا شاید نه تنها از داشتن مکانهایی برای نگهداری محصول کشاورزی محروم باشد، بلکه فاقد تجربه کافی برای فروش آن محصول در بهترین بازار نیز باشد. با این وجود، چنین شرکتی می‌تواند به عنوان مرکز جمع‌آوری، توزین و طبقه‌بندی محصول و دفتری برای پرداخت حقوق و سایر وجوه به اعضاء عمل کند. پس از این مرحله، محصول به یک انبار مرکزی مجهز، کارگاه پنبه پاک‌کنی، کارخانه قند و شکر یا دیگر

کارخانه‌های تبدیل مواد منتقل خواهد شد که به سرپرستی مدیران تعلیم دیده و در ارتباط تنگاتنگ با بانک تعاونی ناحیه عمل می‌کنند. تصویر یک تعاونی روستایی کوچک با وجود ساده‌ترین مشکلاتی که برای رهبری و مدیریت آن پیش می‌آید با شاخص جنبش امروزی تعاون در کشورهای که سالهاست تعاون در آنها شکل گرفته بسیار متفاوت است. تشکیلات تعاونی بطور پی‌درپی گسترده‌تر، پیچیده‌تر و بیش از پیش با یکدیگر مرتبط می‌شوند و گرچه اینگونه موفق‌ترند اما اداره آنها نیز دشوارتر خواهد شد.

یکی از چندین جنبه این پیچیدگی، رشد «شرکت‌های چند منظوره» است. پیش از این نظریه یک نوع عملکرد برای یک تعاونی معمول بود. کار تعاونی در گذشته محدود بود به تهیه کره از شیر، یا پرداخت وام، یا فروش خواربار یا عرضه انواع کود و نه چیزی بیش از آن. اگر دیگر خدمات در روستا موردنیاز بود، به اجبار تعاونی دیگری نیز باید تشکیل می‌شد. هنوز هم کشورهای هستند که نظام تعاونیهای تک منظوره را تا این زمان حفظ کرده‌اند. شاید هیأت مدیره این تعاونیها مشترک باشند و حتی ریاست یک تعاونی به عنوان منشی یا صندوقدار تعاونی دیگر عمل کند، اما امور تجاری آنها کاملاً بطور مجزا اداره می‌شود. اما در جای دیگر این نظام برچیده شده است و به عنوان مثال یک کارخانه موفق مواد لبنی به تهیه خوراک دام یا خواربار اقدام می‌کند، یک شرکت اعتباری سفارش درخواست کود را از مشتری می‌پذیرد و یک شرکت تعاونی مصرف خرید محصول تخم مرغ اعضاء را برعهده می‌گیرد.

برخی افراد معتقدند که تعاونیها را باید از هنگامی که اولیسن سنگ بنای آنها را

می‌گذارند، به شکل چندمنظوره تشکیل داد، چراکه با حجم متراکم‌تر تجارت و عدم وجود دوره‌های کساد و رکود فصلی، امکان بیشتری برای استخدام کارکنان کارآموده‌تر با حقوق بالاتر، سود دهی بیشتر سرمایه و بهره‌مندی از تشکیلاتی کارآمدتر و مفیدتر وجود خواهد داشت. اما از سویی دیگر تجربه نشان داده است که کل اعضای تعاونی گاه به کلیه فعالیتهای تعاونی چندمنظوره علاقمند نیستند و پیچیدگی‌های تجاری و مالی ممکن است به از هم پاشیدگی تعاونی منجر شود، یا ضروریان ناشی از یک نوع فعالیت، عامل بازدارنده موفقیت سایر فعالیتها شود.

تعاونی از هر نوعی که باشد، وسعت در ابعاد و پیچیدگی آن مستلزم بالا رفتن ضریب اطمینان و حمایت بیشتر است. حال یک تعاونی چگونه بازسازی می‌شود تا در تحقق اهداف و غایت آمال خود از منافع اعضای حمایت کند؟ شیوه رهبری و مدیریت حرفه‌ای چنین تعاونی چه خواهد بود؟ اعضای چگونه مسائل بازده کار و نظارت را اعمال می‌کنند؟ چه کسی مناسب هر شغل است و در چه کارهایی باید تغییراتی داد؟ پاسخ به این پرسشها مجال بسیاری می‌طلبد. اما در اینجا تنها باید گفت که اگر تعاونی با هدف موفقیت پا به عرصه تجارت می‌گذارد، باید ساختار مناسبی را پایه‌ریزی کند که به روشنی خطوط نظارت، رهبری و مدیریت در آن طراحی شده باشد. چنین ساختاری را باید از همان نخست در نمودارهای سازمانی با ذکر مکثوب عملکردها، وظایف و مسئولیتها مشخص نمود. آنچه گفته شد یک نکته جنبی نیست، بلکه برای دستیابی به موفقیت، اجرای رسمی چنین روشهایی حیاتی است.

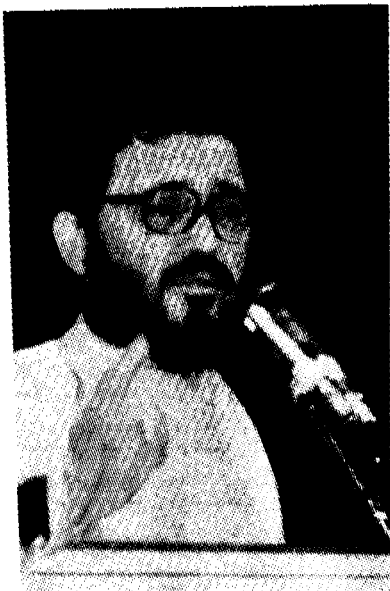

تعاونیها و فنون مدیریت

تا این قسمت از گفتار مشخص شد که گرچه تعاونیها انگیزه قوی اجتماعی دارند، اما با مشکلاتی چون ابعاد کار، ساختار، مدیریت و ابزار علمی و فنی روبرو هستند. (ناگفته نماند که این مشکلات مشترک سایر فعالیتهای اقتصادی نیز هست). اما در جنبش تعاون به این مشکلات چندان بهایی نمی‌دهند، چراکه غالباً باور اینگونه است که عدالت بنیادین اصول تعاون صرفنظر از مهارت مدیریت یا بکارگیری این مهارت برای اهداف و انگیزه‌های نادرستی چون سودآوری خصوصی و رقابت مخرب، خود به تنهایی ضامن موفقیت این جنبش است. اگرچه تجربه نشان داده است که حتی فریبنده‌ترین شعارها (چون «تولید برای مصرف و نه برای سوددهی») هم نتوانسته‌اند به دلیل رهبری نادرست، مدیریت غیراصولی یا نظارت ناقص، مانع شکست تعاونی شوند. رهبری، مدیریت حرفه‌ای و نظارت باید موضوع مورد مطالعه در جنبش تعاون باشد حتی اگر این به معنی مطالعه روشهای تجارت خصوصی باشد. افراد دست‌اندرکار و مسئول در تجارت خصوصی و اقتصاد ملی از دیرباز با نحوه شکل‌گیری مشکلات مدیریتی و پیچیده شدن آنها در نتیجه افزایش مقیاس تعاونیها و توسعه فنی آنها آشنا هستند. مطالعات گسترده‌ای در زمینه مدیریت به عنوان یک هنر یا علم اختصاص یافته است. همچنین جنبه‌های گوناگون عملی آن، از جمله مدیریت کار،

مطالعه عادتها و روشهای کار، طرح جزئیات کار در اداره و کارخانه، استفاده از محاسبات و آمار به عنوان راهنما مورد مذاقه قرار گرفته است. این مطالعات توسط محققان مستقل، مراکز تحقیقاتی در شرکتهای صنعتی و یا دانشگاهها انجام شده است. حرفه مشاوره مدیریت بوجود آمده و افراد دست‌اندرکار مشاوره همچون یک وکیل، طراح ساختمان یا مهندس، آماده راهنمایی مدیران هستند.

در بعضی کشورها نیز، تعاونیهای بزرگ یا سازمانهای ملی با برخورداری از تجربه چندین ساله خود در امر مشاوره حرفه‌ای به ارائه راهنمایی به تعاونیهای کوچکتر می‌پردازند. در برخی دیگر از کشورها، مشاوره تعاونی کاری است نوپا که گاه مطابق با طرحهای فنی تعاونی «سازمان بین‌المللی کار» ILO انجام می‌شود. برای مثال در هندوستان، گروهی از مشاوران کارآموده تعاونی مطالعات و بررسی کار تعاونی را برعهده دارند و به ارائه مشاوره و راهنمایی صدها تعاونی می‌پردازند. مدارس تعاونی در آنجا یا سایر نقاط، تحقیق و مشاوره تعاونی را در دروس خود می‌گنجانند. با این وجود، هنوز هم در بسیاری از تعاونیها مدیریت کاملاً به شخصیت مدیر بستگی دارد و روشهای تجاری تابع سنتهای کهنه و گاه نادرست است. در شرایط کنونی نه تنها نیاز به شناخت بیشتر نظریه و نوع عملکرد اقتصاد خصوصی است، چراکه شاید چهار پنجم مشکلات در تمامی فعالیتهای اقتصادی مشابه باشد، بلکه برای حل مشکلاتی که بر نظارت سردمی تعاونیها و روابط خاص اعضای کمیته‌های عضو، هیأت مدیران، مدیر و کارکنان متمرکز است نیز نیاز شدیدی احساس می‌شود.

گفتگو با حجة الاسلام اکرمی عضو هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی

درباره توانمندیهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی شیوه تعاون

از: ایرج ندیمی

مقدمه:

از دید فلسفی، تعاون محور اصلی آفرینش است. قرآن کریم می‌فرماید: ای انسانها، برای اینکه بهتر به اهدافتان نائل شوید و بهتر پیشرفت کنید و به تکامل انسانی برسید، تعاون داشته باشید. بخش تعاون در قانون اساسی جمهوری اسلامی جایگاه ارزشمندی دارد. اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی و نیز قانون بخش اقتصاد تعاونی دارای اهدافی هستند که با اجرای آنها جامعه به کمال می‌رسد و فقر و استضعاف و وابستگی رخت برمی‌بندد و جای خودش را به عدالت اجتماعی می‌دهد. برای اینکه از نظرات نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در خصوص چگونگی توسعه این بخش مهم اقتصادی آگاه شویم مصاحبه‌ای با جناب حجة الاسلام والمسلمین حاج آقا کریمی انجام داده‌ایم که در این شماره به نظر خوانندگان گرامی ماهنامه می‌رسانیم:

مدنی بالطبع است و طبیعت او اجتماعی بودن است و این طبیعت اجتماعی بودن و تکامل آن، جز با تعاون و همکاری و رسیدگی به مشکلات یکدیگر و رشد اندیشه‌ها و تمرکز امکانات و بهره‌برداری بهنگام و بهینه و بهره‌وری کامل، امکان‌پذیر نیست. باید حتماً تعاون باشد که اینها را بهم نزدیک کند تا جامعه به سمت کمال و تعالی قدم بردارد.

در قانون اساسی جمهوری اسلامی، که به جد می‌توانیم بگوییم امروزه بعنوان یکی از مدارک و مراجع مورد قبول کشورهای است که دارای سیستم پارلمانی هستند، درباره تعاون هم در اصل سوم بحث دارد و هم در اصل ۴۳ و ۴۴ که مسائل اقتصادی مطرح شده است. همه می‌دانیم، اقتصاد یک امر حیاتی است و نمی‌توانیم اقتصاد را نادیده بگیریم و تصور بکنیم که همه کارهای ما بدون اقتصاد انجام پذیرفتنی است. بنابراین باید بپذیریم که فرهنگ تعاونی و تعاون، هم جایگاه دینی دارد و هم جایگاه اجتماعی و هم جایگاه قانونی.

□ سوال دوم: نظر جنابعالی درباره نقش

تعاون در انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و ایجاد بسیج چیست؟

□□□ انصاف مطلب این است که ما هشت

«تعاونو علی البر و التقوی» برای اینکه ما بتوانیم به همدیگر خدمت بکنیم باید براساس تعاون حرکت کنیم. حضرت امام علی بن ابیطالب علیه‌السلام در وصیت شب ۲۱ ماه مبارک رمضان فرمودند، علیکم با التواصل والتبادل و ایاکم و التدابر و التقاطع، فرمود: بر خودتان فرض بگیرید که باید به همدیگر وصل بشوید، به همدیگر بذل کنید و بخشش نمایید، و بهره‌زید از اینکه بین‌تان رابطه نباشد و کمک به همدیگر نکنید.

بنابراین می‌توانیم بگوییم فرهنگ تعاون بعنوان یک اصل دینی و یک اصل اجتماعی در اسلام مطرح است. علماء می‌فرمایند: انسان،

جناب حجة الاسلام حاج آقا کریمی قبلاً از فرصتی که در اختیار مجله تعاون گذاشته‌اید تا گفتگویی پیرامون مسائل مختلف داشته باشیم شکر می‌کنیم. هدف از این گفتگو آشنا شدن خوانندگان عزیز ماهنامه تعاون با مواضع فکری و عقیدتی نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی درباره امور تعاونی است.

□ سوال اول: لطفاً نظر خود را درباره

اهمیت تعاون در دین مقدس اسلام و قرآن حکیم و دیگر الگوهای اسلامی بیان فرمایید.

□□ فرهنگ تعاون در مکتب اسلام

بنوعنوان یک اصل دینی مطرح است. در قرآن

مجید خداوند متعال امر می‌کند

تعاون یک اصل مهمی است که در اقتصاد مطرح شده و اینکه تعاون را در مقابل دو بخش دولتی و خصوصی قرار دادند، نمی‌خواهند با هم دعوا کنند، اما می‌خواهند بگویند مرجع هم هست که می‌تواند بارهای سنگین را بردارد. بدوش بگیرد و به سلامت به مقصد برساند. بنابراین، من معتقدم عزیزی که در بخش تعاونی کار می‌کنند واقعاً بروند دنبال ابداعات و اختراعات و ابتکارها و کارهای نو. حال در هر مرحله‌ای یا در هر موردی که امکان‌پذیر است، در بخش تولید، در بخش توزیع، در بخش خدمات، در بخش بازرگانی.

سال دفاع مقدس ما را در برابر همه قدرتها و استکبار جهانی و دشمنان انقلاب اسلامی از جهات گوناگون باید تحلیل کنیم. جناب آقای رفیق‌دوست می‌گفت من در ایام جنگ رفته بودم سوریه کارشناسان نظامی از ما سوال می‌کردند که این شیوه مقابله و دفاعتان را از کدام دانشگاه نظامی و تجربه نظامی فرا گرفته و اقتباس کرده‌اید؟ این هشت سال دفاع مقدسی که دشمن ما را با داشتن آن همه امکانات پیچیده و همه گونه کمکهای نظامی و اختراعاتی و نیروی انسانی، فلج کرد و در اهداف پلیدش ناکام ساخت، بنظم می‌آید جز در سایه ایمان به خدا و رهبری امام راحل رضوان... تعالی علیه، و تعاون تحقق نیافت. یعنی سه عامل در پیروزی ما نقش داشت: یکی ایمان و عقیده مردم و دوم رهبری امام (ره) و سوم اصل تعاون در دفاع مقدس ما، کشاورز، کارگر، کارمند، کاسب را با دانش آموز، دانشجو و استاد و معلم و دبیر و ناظم و روحانی را در کنار نظامی و نظامی را در کنار بسیجی، ارتشی را در کنار سپاهی همه را با هم می‌بینیم. حتی می‌توانیم بگوییم خانمها هم نه تنها در پشت جبهه نقش مهمی داشتند، از جهت اینکه خانواده را به سلامت و درستی نگه‌داری کنند تا عزیزانشان در جبهه دفاع بکنند، و نه تنها با فرستادن عزیزانشان به جبهه دین، دین خودشان را نشان دادند، بلکه می‌توانم بگویم خود حضور خانمها در دفاع

مقدس و در جبهه‌ها که گاهی در قالب پرستاری بود، گاهی در قالب تهیه نان بود و گاهی در قالب شست و شوی لباس رزمندگان بود و گاهی در قالب تهیه حداقل امکاناتی برای آنها بود از قبیل تهیه: مربا، ترشی و در زمستانها بافتن دستکش و شال و امثال اینها و جوراب، بالاخره این فرهنگ تعاون بود که دست به دست هم داد و همه نیروها در مقابل دشمن ایستادند و بزرگترین تجربه تاریخ را به دنیا نشان دادند و دشمنان ما این نکته را دریافتند که نمی‌شود به سادگی وارد ایران اسلامی شد و به سادگی هم با دست پر در رفت، بلکه برای هر متجاوزی بسیار گران تمام می‌شود که چشم تجاوز و قصد تجاوز به میهن اسلامی ما را داشته باشد زیرا یکسان و هماهنگ همه ملت را و دولت را در مقابل خودش خواهد دید.

□ سوال سوم: درباره نقش تعاون در سازندگی و رفع وابستگی از شرق و غرب چه نظری دارید؟

□ □ خوب، ما از قدیم الایام گفته بودیم که انقلاب اسلامی سه هدف دارد: یکی از بین بردن نظام پلید شاهنشاهی و وابسته به استکبار جهانی دوم پالایش جامعه از اندیشه‌های وابستگی، و سوم سازندگی و بازسازی مملکت. در هر سه این موارد تعاون عمومی تاثیر خودش را نشان داد. ما در راهپیماییهای تاسوعا و عاشورا، همه مردم را در کنار

یکدیگر و بر علیه شاه دیدیم تا اینکه در ۲۲ بهمن ۵۷ انقلاب اسلامی به پیروزی رسید و نخستین هدف تحقق یافت. همچنین ما در جنگ هم تعاون را کاملاً نشان دادیم. در پالایش اندیشه‌ها هم تعاون را نشان دادیم به این صورت که باید هر گونه وابستگی را معرفی کنیم و از بین ببریم. و مرحله سوم سازندگی است. ما الان در مرحله سازندگی کشوریم، در همه ابعاد باید کشورمان را بسازیم. این سازندگی میسور نخواهد شد مگر اینکه یک تعاون عمومی در فکر، فقه، فهم، عمل، اخلاق، کارخانه، صنعت، کشاورزی، بازار و تجارت و خلاصه در همه ابعاد زندگی تحقق پیدا کند. یعنی اگر دانشگاه و کارخانه، اگر ملت و دولت، اگر حوزه و دانشگاه، اگر همه مردم و دولت دست به دست هم ندهند، سازندگی در کشور ما تحقق نخواهد یافت و یا بسیار طول می‌کشد که ما در همه ابعاد کشورمان را بسازیم. الان در کشورهای مختلف مشاهده می‌کنیم که نوعی شرکتهای بین‌المللی و کمپانیهای بین‌المللی بوجود آمده‌اند و سرمایه‌ها را می‌گیرند، برنامه‌ریزی می‌کنند، ابزار و عوامل و امکانات را فراهم می‌کنند تا در یک کاری توفیق پیدا کنند. آنها تعاونشان برای سودجویی و منافع بیشتر اقتصادی و یا گاهی سیاسی است. باید تعاون براساس سازندگی و نوسازی کشور باشد. در سازندگی این کشور وسیع با جمعیت زیاد و

امکانات فراوان، ماجز، در سایه تعاون عمومی نمی‌توانیم موفق شویم.

□ سوال چهارم: جنبه‌های نقش تعاون را در خنثی سازی تهاجمات شیطان بزرگ چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟

□ □ استکبار جهانی بویژه آمریکای جهانخواه وابستگی ما را می‌خواهد، سرپردگی ما را می‌خواهد فقط در اندیشه تامین منافع خودش است. هرگز استقلال ما را نمی‌خواهد، رشد ما را نمی‌خواهد و نمی‌خواهد بیند کشور دارد به مرحله خوبی در زمینه بازسازی و نوسازی می‌رسد. اخیراً یک مقاله‌ای از واشنگتن تایمز می‌خواندم که ناچار شدم حتی این را یادداشت بردارم مقاله‌ای است به تاریخ ۷۵/۸/۱۴ در واشنگتن پست بنام پیغامی از ایران، در آنجا می‌گوید که از دهه ۱۹۵۰ به بعد آمریکا شاه را مهره‌ای قابل اعتماد برای حفظ منافع خود در منطقه استراتژیکی خلیج فارس می‌دانست. یعنی اینها شاه را برای منافع خودش می‌خواستند. اینها مهره‌ای قابل اعتماد می‌خواستند. که منافع خودش را تامین بکند. حالا، که به برکت انقلاب اسلامی این مهره در کشور وجود ندارد، ایران چهره است نه مهره، دیگر برای تامین منافع امریکا کار نمی‌کند بلکه برای اصالت و استقلال و سازندگی خودش تلاش می‌کند. ما قطعاً باید بدانیم دشمن ایده و نیش را نسبت به ما تغییر نداده و نمی‌خواهد در کشور ما سازندگی بوجود بیاید. حال که دشمن ما سازندگی و استقلال ما را نمی‌خواهد ما باید خودمان با فرهنگ تعاونمان بکشیم کشور را بسازیم و دشمن را در همه ابعاد ناکام کنیم.

□ سوال پنجم: با عنایت به اینکه در قانون اساسی نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر سه بخش پایه‌گذاری شده است. نظر

حضرت‌تعالی درباره نقش تعاونگران در زمینه توسعه فعالیت‌های اقتصادی چیست؟

□ □ باید عرض بکنم تعاونها باید کارهای نو و ابتکاری و ابداعی ارائه بکنند و اگر کاری روی زمین مانده بیشتر داوطلب انجام آن باشند نه مسائل روزمره و کارهای پیش پا افتاده. چون تعاون یک اصل مهمی است که در اقتصاد مطرح شده و اینکه تعاونی را در مقابل دو بخش دولتی و خصوصی قرار داده‌اند، نمی‌خواهند با هم دعا کنند، اما می‌خواهند بگویند مرجعی هم هست که می‌تواند بارهای سنگین را بردارد، بدوش بگیرد و به سلامت به مقصد برساند. بنابراین، من معتقدم عزیزی که در بخش تعاونی کار می‌کنند واقعاً بروند دنبال ابداعات و اختراعات و ابتکارها و کارهای نو. حالا در هر مرحله‌ای یا در هر موردی که امکان‌پذیر است، در بخش تولید، در بخش توزیع، در بخش خدمات، در بخش بازرگانی. یک جمله‌ای را یک وقتی آقای عسگر اولادی از مقام معظم رهبری نقل می‌کردند که ایشان فرمودند کشور ما کشور بازرگانی است. واقعاً اگر همین تعاونی بیاید در بخش بازرگانی و تجارت هم کار بکند، محصولی را که از تعاونها بدست می‌آورد با کمترین واسطه بدست مصرف‌کننده برساند، طبعاً بهتر می‌تواند تولیدکننده را تقویت کند و تولید در

مجلس پنجم با اینکه پنج، شش

ماه از عمر تشکیل آن می‌گذرد و به‌طور

طبیعی بیش از ۱۰۰ نمایندگان چهره

جدید هستند. ولی ما می‌بینیم روحیه

تعاونی و فرهنگ تعاون در همه‌شان

هست و کوشش می‌کنند در لایحه

بودجه ۷۷ واقعاً برای تعاون و

تعاونی جایگاه مهمی قائل بشوند.

کشور ما رشد خواهد کرد. مثلاً بنظر می‌رسد یکی از کارهایی که در زمین مانده، پالایش روغن خودرو در سراسر کشور است. ممکن است در تهران این مورد را داشته باشیم و یا در بعضی جاهای دیگر، ولی وقتی ۷۰۰ میلیون لیتر روغن خودرو در کشور ما مصرف می‌شود، این را ما می‌توانیم دوباره پالایش بکنیم و استفاده درست و مناسب از این بنماییم. یا وقتی کاغذ باطله در کشور ما رقی بیش از ۱۰۰ هزار تن را تشکیل می‌دهد، ما می‌توانیم دوباره این را به صورت قابل استفاده در بیاوریم و مصرف کنیم. یا فرض بفرمایید موارد دیگری در زمینه صنایع تبدیلی، انصافاً باید به صنایع تبدیلی کشاورزی خیلی بهاء بدهیم و تعاونی باید به سمت آن برود و یک کار مناسب و شایسته‌ای را انجام بدهد. یا فرض بفرمایید جایگاه‌های سوخت‌رسانی، ما الان در کشورمان بیش از ۵۰۰۰۰ روستا داریم و ۸۴ هزار کیلومتر راه اصلی و فرعی در کل کشور داریم. خوب اگر تعاونها در جاده‌های اصلی و فرعی جایگاه سوخت احداث بکنند، منتهی نمی‌خواهد هر جایگاهی ده تا پمپ داشته باشد، چهارتا داشته باشد، سه تا داشته باشد یکی برای پخش بنزین یکی برای گازوئیل و یکی برای نفت سفید که هم خدمات بدهد به روستاهای اطراف شهرها و هم به خودروهای در حال تردد خدمت برسانند. این کار از نظر تامین امنیت کشور در جاده‌ها و از نظر ایجاد اشتغال با ساده‌ترین امکانات و همچنین توزیع ثروت واقعاً می‌تواند کار بسیار شایسته‌ای باشد.

□ نحوه برخورد مجلس پنجم با وزارت

تعاون و نیز برنامه‌های ایجاد اشتغال این وزارتخانه را چگونه ارزیابی می‌فرمایید؟

□ □ هر چه به اصطلاح سال بر ما

ترت حیدریه آب و هوایی متنوع دارد و وجود ارتفاعات بلند، دشتهای پهناور، دره‌های سرسبز و... رونقی طبیعی به آب و هوای این شهرستان داده است.

عمده محصولات تولیدی شهرستان تربت حیدریه عبارتند از:

زیره سبز، زعفران، زرشک، چغندر قند، پنبه، خربزه، پسته، انار، انجیر، سیب، زردآلو، گیلاس، بادام، گردو، پیله ابریشم، نمک و... می‌باشد.

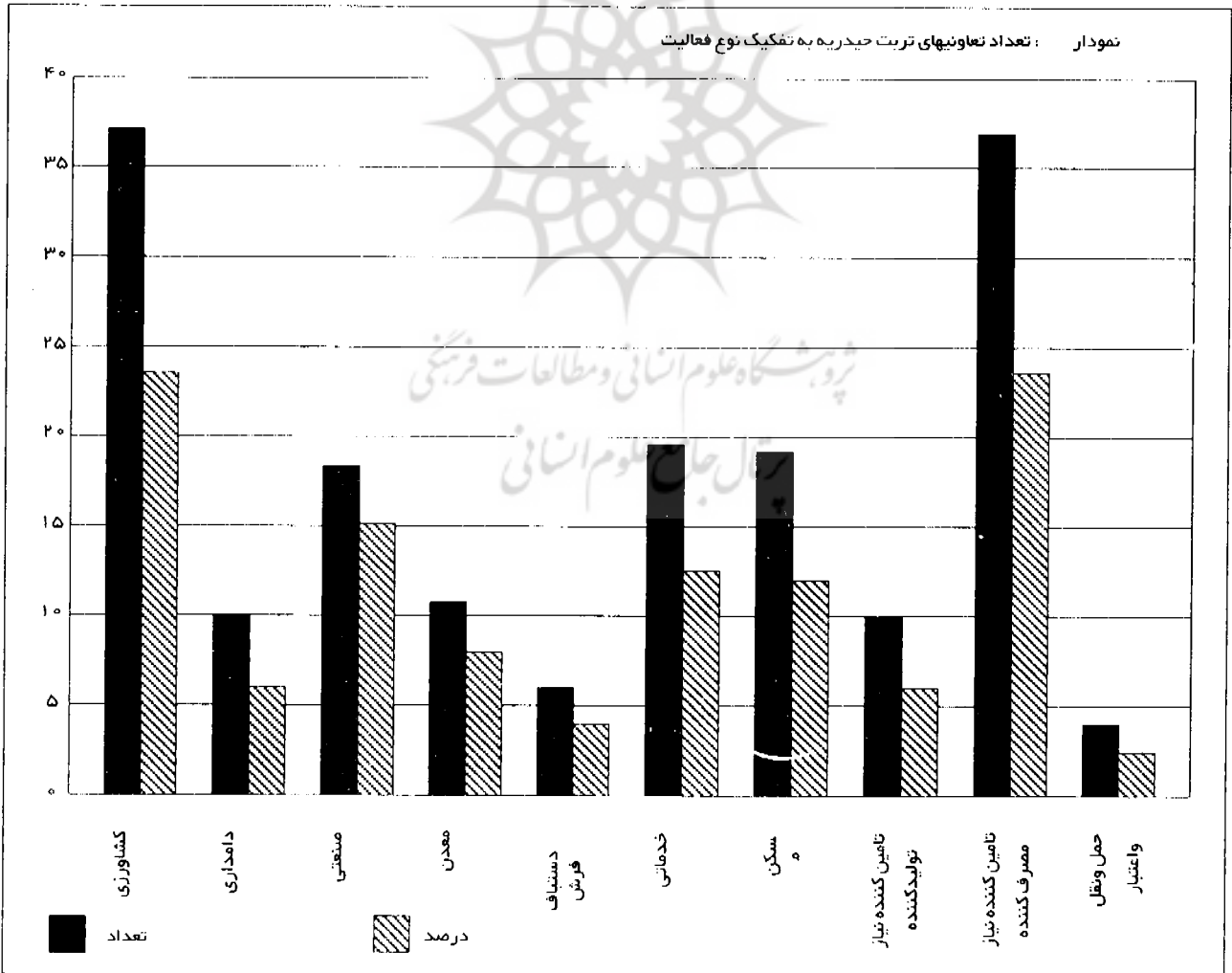
فعالیت‌های تعاونی در تربت حیدریه

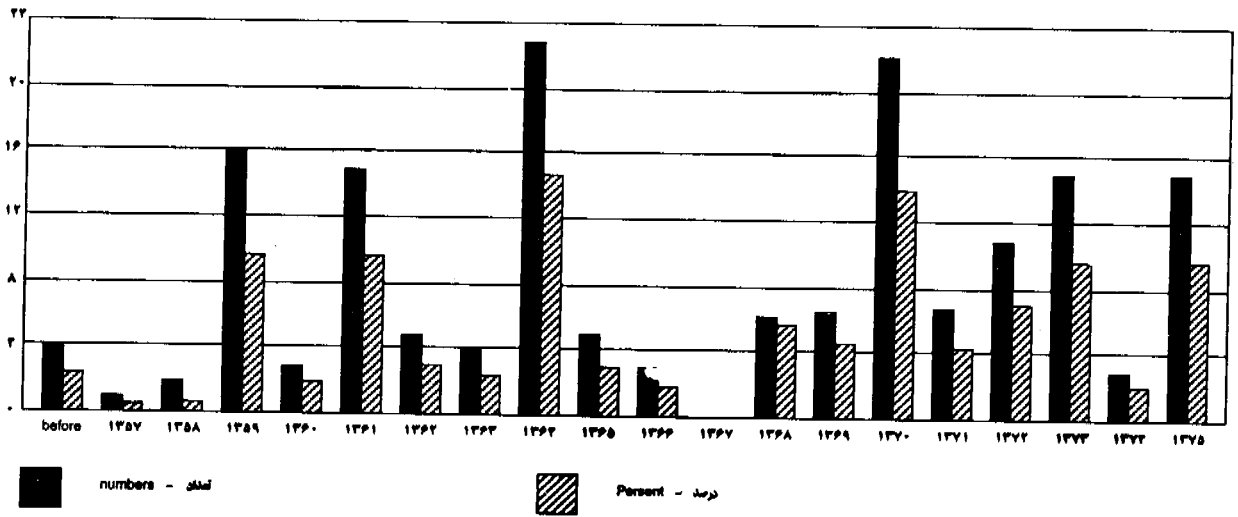
فعالیت تعاونی در این شهرستان به سال ۱۳۴۰ باز می‌گردد زمانی که اولین شرکت تعاونی مصرف تاسیس و آغاز بکار کرد.

گزارشی از فعالیت تعاونیها در تربت حیدریه

تهیه کننده: نازیار حدادی کارشناس ترویج اداره کل تعاون استان خراسان

شهرستان تربت حیدریه با وسعتی معادل ۱۴۳۶۷ کیلومتر مربع و با جمعیت ۲۲۳۱۲۷ نفر در فاصله ۱۴۰ کیلومتری جنوب مشهد مقدس قرار دارد و ۴/۷۹ درصد از خاک استان خراسان را شامل می‌شود. این شهرستان دارای ۶ بخش و ۱۵ دهستان و تراکم نسبی ۱۹/۸ نفر در کیلومتر مربع می‌باشد. تربت حیدریه دارای موقعیت اقتصادی، سیاسی و فرهنگی قابل توجهی بوده و نیز محل ارتباط شهرهای جنوب کشور به مشهد و شهرستانهای شمالی کشور می‌باشد.

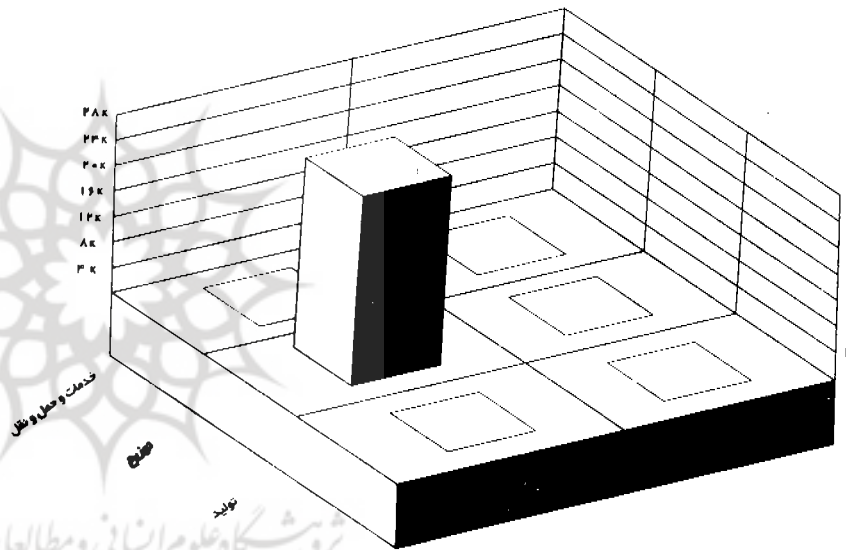
پس از انقلاب اسلامی ایران تعاونهای این شهرستان تحت پوشش اداره تعاون شهری و مرکز گسترش خدمات تولیدی بود و تا سال ۱۳۷۰ که مقارن با تشکیل وزارت تعاون بود ادامه یافت.

در این سال تمامی موسسات و سازمانهای تعاونی بجز تعاون روستایی در قالب وزارت تعاون با حرکت در یک مسیر واحد، تشکیل منظم یافته و تشکیل تعاونها روند فزاینده‌ای را بخود گرفت.

نمودار سال تشکیل شرکتهای تعاونی شهرستان تربت حیدریه از قبل از انقلاب اسلامی تاکنون مصداقی بر این مدعاست.

تا قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی ایران تنها ۴ شرکت تعاونی در شهرستان تربت حیدریه تاسیس شده بود. اما اکنون این شهرستان دارای ۱۷۱ شرکت تعاونی در زمینه‌های مختلف اعم از تولید، توزیع، خدمات و حمل و نقل می‌باشد. که با عضویت ۲۴۳۰۷ نفر در تعاونیهای فوق‌الذکر جایگاه خاصی پیدا کرده است.

نمودار عضویت اعضا

جدول زیر و نمودار آن نشان‌دهنده تعداد تعاونیهای این شهرستان به تفکیک نوع فعالیت می‌باشد.

ردیف	نام بخش	تعداد تعاونی	درصد	تعداد اعضاء	درصد	سرمایه (هزار ریال)
۱	کشاورزی	۴۷	۲۷/۵	۳۸/۵	۱/۶	۶۴۱۲۳۰
۲	صنعتی	۱۷	۹/۹	۱۴۲	۰/۶	۴۶۴۳۲۵
۳	عمرانی	۱	۰/۶	۹	۰/۰۳	۲۳۵۰۰
۴	معدنی	۱۱	۶/۴	۸۴	۰/۳	۱۶۱۹۵۰
۵	خدماتی	۱۹	۱۱/۱	۱۵۸	۰/۷	۲۰۱۸۵۹
۶	مسکن	۱۸	۱۰/۵	۳۱۱۲	۱۳/۸	۲۰۰۹۵
۷	فروش دستفروش	۶	۳/۵	۷۶	۰/۳	۴۱۳۵۰
۸	تامین‌کننده نیاز تولیدکننده	۱۰	۵/۹	۴۰۹	۱/۷	۱۶۷۲۱
۹	تامین‌کننده نیاز مصرف‌کننده	۳۵	۲۰/۵	۱۸۴۰۰	۷۵/۷	۱۱۲۳۰۹
۱۰	اعتبار	۳	۱/۸	۱۳۳	۰/۶	۶۶
۱۱	حمل و نقل	۲	۱/۳	۱۳۸۹	۵/۷	۱۴۳۳۵۰
	جمع	۱۷۱	—	۲۴۳۰۷	—	۲۸۳۳۷۵۵

در ششمه اول سال جاری تعداد ۱۲ بقیه در صفحه ۲۵ شرکت تعاونی با عضویت ۵۶۱ نفر و سرمایه‌گذاری ۴۰۳۰۱۰ هزار ریال در

پاسخ به سئوالات حقوقی

از: سیدیوسف اسماعیل صفوی

پرسش: مدیرعامل یکی از شرکتهای تعاونی مصرف عضو اتحادیه تعاونیهای مصرف استان با طرح پرسشهایی که از ابهام و نارسایی مقررات قانونی در مورد اتحادیههای تعاونی ناشی شده و اختلاف نظرهایی را در سطح کارشناسی و مسئولان اتحادیهها ایجاد کرده است، خواستار اعلام نظر و پاسخ صریح و صحیح شدهاند.

با امید به اینکه مضمون پاسخ مربوط به هر پرسش در مقایسه با پاسخهای متفاوت دیگر از سسندیت و دلیل محکمتر و معتبرتری برخوردار باشد ذیلاً به طرح هر پرسش و پاسخ آنها مبادرت می‌شود:

پرسش: آن دسته از اتحادیههای تعاونی که با عضویت شرکتهای تعاونی مشابه از نظر فعالیت تشکیل شده‌اند، به هنگام انتخابات هیات مدیره و بازرسان ناگزیر از انتخاب شخصیت حقوقی شرکت تعاونی عضو اتحادیه به یکی از دو سمت مزبور هستند یا آنکه می‌بایست به نماینده حقیقی معرفی شده از سوی تعاونی رأی دهند؟

پاسخ: گرچه در ماده ۴۷ قانون بخش

تعاونی به شیوه‌ای غیر معمول و مشکل آفرین عنوان شده که «اعضای هیأت مدیره اتحادیه‌های تعاونی به پیشنهاد تعاونیهای عضو و تصویب مجمع عمومی انتخاب می‌شوند و از هر تعاونی بیش از یک نفر عضو در هیات مدیره نخواهد بود» و این روش در انتخابات مسئولان هیچ یک از انواع شرکتهای و موسساتی که به موجب قانون ایجاد شده‌اند تجویز نشده و نمونه بارز آن انتخابات نمایندگان مجلس شورای اسلامی است و انجام انتخابات بدون وجود داوطلب و عدم اعلام کاندیداتوری وی، به صرف معرفی از سوی اشخاص دیگر، ضمن آنکه احتمال رد نتایج حاصله در اثر عدم قبولی یک یا چند نفر از منتخبین وجود دارد، عملاً مشکلاتی را دربر خواهد داشت که موجب تزلزل انتخابات و تاثیرگذاری در آراء رأی دهندگان می‌شود لذا بهمین علت در هر انتخاباتی چه براساس موازین قانونی و یا عرف و رویه معمول، وجود افرادی بعنوان داوطلب برای قبول مسئولیت‌های ناشی از انتخاب بهر سمتی که دلیل برگزاری انتخابات است، ضرورت داشته و در واقع یکی از ارکان اصلی در انتخابات اعلام کاندیداتوری مستقیم افراد واجد شرایط به مرجع ذیصلاح می‌باشد. به این

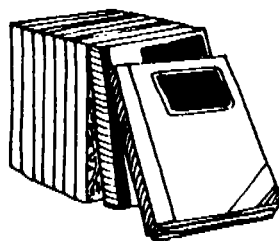
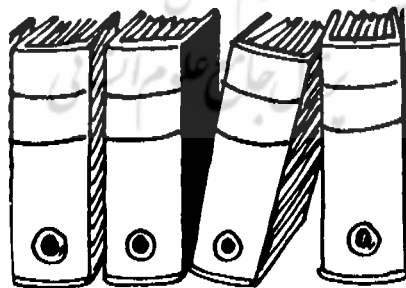
ترتیب موضوع «پیشنهاد تعاونیهای عضو و تصویب مجمع عمومی» را که در ماده قانونی اخیرالذکر به آن اشاره شده، جز به آراء تعاونیهای عضو اتحادیه که بوسیله نمایندگان اعزامی آنان به جلسه مجمع عمومی اعمال می‌شود و انجام انتخابات نمی‌توان تعبیر نمود چه در غیراین صورت اشکالات متعددی بروز می‌نماید که هر یک به تنهایی برای ابطال مصوبه مجمع کفایت می‌نماید. خوشبختانه با بررسی سایر مواد قانون بخش تعاونی خصوصاً تصریح بر عضویت شرکتهای تعاونی با فعالیت واحد در اتحادیه‌های تعاونی و عضو بودن داوطلبان عضویت در هیات مدیره یا بازرسی تعاونیها در مواد دیگر قانون و مصراحت آیین‌نامه اجرایی قانون بخش تعاونی و دستورالعمل‌های قانونی راجع به نظارت بر نحوه انتخابات موید این است که در اتحادیه‌های تعاونی نیز همانند شرکتهای تعاونی لازم است کاندیداتوری عضو تا بیش از انتخابات رسماً توسط داوطلب اعلام شده و نتیجه انتخابات بر پایه آراء رأی دهندگان مشخص شود. نحوه رفع اشکال دیگری که از اشاره ماده ۴۷ بر اینکه از هر تعاونی بیش از «یک نفر» در هیات مدیره (اتحادیه) نخواهد بود بدین ترتیب امکان پذیر است که شرکتهای تعاونی داوطلب عضویت در هیات مدیره اتحادیه تعاونی مربوط به خود، به هنگام اعلام کاندیداتوری خود، نماینده حقیقی را که در صورت انتخاب شدن شرکت تعاونی به عضویت هیات مدیره اتحادیه می‌بایست وظایف سمت مزبور را به نمایندگی از طرف شرکت ایفاء کند، براساس تصمیم هیات مدیره شرکت به اتحادیه تعاونی یا وزارت تعاون (اداره کل تعاون استان ذیربط) - هر کدام را که

وزارت تعاون تعیین نموده باشد کتباً معرفی نماید و اشکالی ندارد که در صورتجلسه مجمع عمومی اتحادیه علاوه بر قید نام شرکتهای تعاونی انتخاب شده به سمت عضو هیات مدیره اتحادیه، نام نماینده آن نیز ذکر گردد. البته باید توجه داشت با توجه به این اصل کلی که در قانون تجارت به صراحت آمده است، گرچه عنوان نماینده‌ای که شرکت تعاونی عضو هیات مدیره اتحادیه بنام «نماینده دائمی» معرفی می‌کند به ثبت نیز اعلام می‌گردد لیکن شرکت تعاونی مجاز است بهر دلیل و یا علتی اقدام به عزل نماینده دائمی خود نماید مشروط بر آنکه ضمن عزل وی نماینده دائمی دیگری را به اتحادیه معرفی نماید.

در خاتمه این پاسخ متذکر می‌گردد که چون در قانون بخش تعاونی به همزمانی انتخابات و معرفی نماینده حقیقی اشاره‌ای نشده و این معنا نیز از متن ماده ۴۷ سابق‌الذکر مستفاد می‌شود اتحادیه‌های تعاونی می‌توانند در صورتجلسه مجمع فقط نام شرکتهای تعاونی منتخب به سمت عضو هیات مدیره یا بازرسی را قید کرده و با اعلام انتخاب شرکتهای تعاونی به عضویت هیات مدیره اتحادیه خواستار معرفی نماینده دائمی آنان شوند و این شیوه عمل نیز عاری از اشکال است.

پرسش: آیا نماینده‌ای که شرکتهای تعاونی عضو اتحادیه تعاونی برای حضور و اعمال رأی به اتحادیه معرفی می‌کنند در صورت انتخاب هر یک از شرکتهای عضویت هیات مدیره می‌توانند به سمت نماینده دائمی انتخاب شوند یا نه؟
پاسخ: نماینده‌ای که از سوی هیات مدیره

هر شرکت تعاونی عضو اتحادیه تعاونی، تعیین، معرفی و به اتحادیه اعزام شده است معمولاً برای حضور و اعمال رأی و نظر در مجمع عمومی اتحادیه ذیصلاح است مگر آنکه انتخابات هیات مدیره و یا بازرسی نیز در دستور جلسه مجمع قید شده باشد که در این صورت شرکت تعاونی می‌تواند نماینده‌ای را که برای حضور در جلسه و اعمال رأی به اتحادیه اعزام داشته است به عنوان نماینده دائمی شرکت در صورت انتخاب به یکی از دو سمت عضو هیات مدیره یا عضو هیات بازرسی اتحادیه معرفی کرده باشد در غیر این صورت نماینده اعزامی فقط حق حضور و اعمال در مجمع عمومی اتحادیه را به نمایندگی از طرف شرکت تعاونی که وی را برای انجام این منظور معرفی کرده است خواهد داشت. شرکتهای تعاونی می‌توانند به هنگام انتخابات اتحادیه دو نفر را معرفی نمایند و در معرفی نامه صادره به اختیار تام یکی از آن دو منبأب حضور و اعمال رأی در مجمع

عمومی به نیابت از طرف شرکت و نمایندگی دائمی نفر دیگر به منظور انجام وظایف سمتی که داوطلب شرکت در انتخابات آن شده است در صورت انتخاب شرکت به آن سمت، تصریح نمایند.

در برخی موارد مشاهده شده است که رییس هیات مدیره شرکت تعاونی بدون تصویب هیات مدیره راساً اقدام به معرفی نماینده برای حضور و اعمال رأی در جلسه یا حتی معرفی نماینده دائمی جهت انجام وظایف سمتی که شرکت داوطلب احراز آن شده، نموده است. باید توجه داشت که تعیین نمایندگان شرکت برای هر منظوری که باشد باید با تصویب هیات مدیره آن انجام پذیرد مگر آنکه اختیار تعیین و معرفی نماینده در جلسه هیات مدیره شرکت به رییس هیات مدیره تفویض شده باشد.

پرسش: در یکی از مواد قانون بخش تعاونی آمده است که مدیر عامل در اتحادیه‌های تعاونی کلیه اختیارات اجرایی را طبق اساسنامه در اجرای قوانین و مقررات مربوط و مصوبات مجامع عمومی هیات مدیره و اداره امور اتحادیه تعاونی و سایر وظایف و اختیاراتی که به عهده ارکان اتحادیه تعاونی نباشد دار است. در ادامه پرسش خواستار توضیح پیرامون حدود وظایف و اختیارات مدیر عامل در اتحادیه‌های تعاونی شده‌اند.

پاسخ: با آنکه در ماده ۴۹ قانون بخش تعاونی ظاهراً اختیارات اجرایی وسیعی به مدیر عامل اتحادیه‌های تعاونی اعطاء شده لیکن تمدید اختیارات مدیر عامل به مقررات اساسنامه، قوانین و مقررات مربوط، مصوبات مجمع عمومی و هیات مدیره و بالاخره وظایف و اختیاراتی که به عهده ارکان اتحادیه

تعاونی نباشد، عملاً اختیارات مدیرعامل به مصوبات مجمع عمومی و هیات مدیره محدود شده است و چون مدیرعامل جزء ارکان تعاونی نمی‌باشد بنابراین مجاز به استفاده از اختیاراتی نیست که قانون برای ارکان تعاونیها تعیین کرده است. در واقع اختیارات مدیرعامل به انجام امور اجرایی مورد تصویب هیات مدیره اتحادیه تعاونی منحصر می‌شود و اصلح آن است که همانند شرکتهای تعاونی، هیات مدیره اتحادیه تعاونی، آیین‌نامه وظایف و اختیارات مدیرعامل را تهیه نموده و برای اتخاذ تصمیم به مجمع عمومی عادی اتحادیه ارائه نماید تا از بروز اختلاف نظر بین هیات مدیره و مدیرعامل جلوگیری گردد.

پرسش: آقای ح. بیجاری که تا پیش از انحلال شرکت تعاونی صنفی مربوط ریاست هیات مدیره آنرا برعهده داشته‌اند با اعلام اینکه شرکت تعاونی آنان علیرغم داشتن فعالیت، توسط اداره کل تعاون استان بعنوان اینکه شرکت بیش از یک سال و بدون عذر موجه فعالیتی نداشته و متوقف بوده است منحل شده و مراتب انحلال به ثبت نیز اعلام و در روزنامه رسمی آگهی شده است، خواستار راهنمایی در مورد امکان تجدید فعالیت شرکت منحل خود شده‌اند.

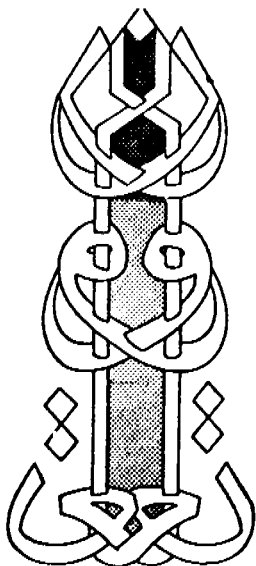
پاسخ: آقای بیجاری: چون موضوع انحلال شرکت تعاونی مربوط به شما و سایر اعضا به ثبت رسیده و مضافاً در روزنامه رسمی نیز آگهی شده است بنابراین امکان تجدید حیات و فعالیت دوباره آن صرفاً در صورتی میسر است که در دادگاه مورد رسیدگی قرار گرفته و رای به ابطال انحلال داده شود که در این صورت اداره ثبت اسناد و املاک نیز در اجرای رای صادره از اعلام

انحلال شرکت لغو اثر نموده و شرکت قادر خواهد بود بوسیله آخرین هیات مدیره قبل از انحلال به فعالیت ادامه دهد. در غیر این صورت ناگزیر باید با رعایت مقررات اقدام به تشکیل شرکت تعاونی جدید زیر نظر اداره کل تعاون استان نمایید.

پرسش: آقای د. احمدی رییس هیات مدیره یکی از شرکتهای تعاونی مسکن کارمندی اظهار داشته‌اند با آنکه طبق ماده ۱۳۳ قانون مالیاتهای مستقیم شرکتهای تعاونی کارمندی از پرداخت مالیات معاف شناخته شده‌اند لیکن در برگ تشخیص ارسالی از سوی حوزه مالیاتی، معافیت مالیاتی شرکت مدنظر قرار نگرفته و به میزانی که از شرکتهای غیر مشمول معافیت، درخواست مالیات می‌شود، از شرکت تعاونی آنان مطالبه مالیات شده است. ایشان خواستار توضیح در این مورد شده‌اند.

پاسخ: توجه آقای احمدی و سایر مسئولان شرکتهای اتحادیه‌های تعاونی را به این مطلب مهم و اساسی معطوف می‌دارد که با قبول عضویت هیات مدیره و یا مدیریت عامل شرکتهای اتحادیه‌های تعاونی، صرفاً مطالعه اساسنامه تعاونی برای انجام مطلوب وظایف آنان و برآمدن از عهده مسئولیت‌های قانونی کفایت نمی‌کند. افرادی که به چنین سمت‌هایی انتخاب می‌شوند در صورتی می‌توانند مدعی اداره مطلوب تعاونی و انجام وظایف خویش شوند که در هر زمینه‌ای از فعالیت شرکت یا اتحادیه تعاونی با قوانین و مقررات مربوط آشنا بوده و یا از خدمات مشاورین مالی و حقوقی مجهز به معلومات روز برخوردار شوند. علاوه بر قانون مالیاتهای مستقیم، قوانین دیگری نظیر قانون کار و آیین‌نامه‌های آن، قانون بخش

تعاونی و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب مراجع ذیصلاح، قانون تعزیرات و مصوبات ستاد پشتیبانی از برنامه تنظیم بازار، نرخ‌های مصوب سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، مقررات مربوط به حق بیمه و تامین اجتماعی در انواع مختلف تعاونیها تقریباً عمومیت داشته و در برخی دیگر از تعاونیها نظیر تعاونیهای حمل و نقل، تعاونیهای تولیدی و معدنی و... قوانین دیگری هم لازم‌الرعایه است و عدم اطلاع از آنها خسارات گاه سنگینی را متوجه تعاونی و اعضای آن می‌کند. در موردی که آقای احمدی اشاره کرده‌اند و از شمول گسترده‌ای نیز برخوردار است، مطابق با تبصره ماده ۱۹۳ قانون مالیاتهای مستقیم، فقدان دفاتر قانونی و یا عدم ارسال به موقع اظهارنامه مالیاتی به حوزه مالیاتی مربوط موجب سلب معافیت‌های مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم می‌شود و به این ترتیب احتمالاً مسئولان شرکت تعاونی کارمندی به تصور اینکه چون صددرصد درآمد سالانه آنها از پرداخت مالیات معاف است، از تهیه و تنظیم دفاتر قانونی یا تسلیم به موقع اظهارنامه مالیاتی خودداری کرده و بهمین دلیل مشمول مالیات شده‌اند.

می‌گذرد و سال بر سالهای پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذرد، می‌بینیم مجلس شورای اسلامی در هر دوره‌ای به تعاون و تعاونی یک نگرش بهتر و مناسبتر پیدا می‌کند. در مسئله وام، گاهی سهمیه‌اش را بالا می‌برد، در بودجه جاری میدان را باز می‌کند و هم در موارد دیگری نظیر ارز یا صادرات ما می‌بینیم در برنامه اول و دوم و در لایحه بودجه هر سال، میدان برای کار تعاون گسترده‌تر و مناسبتر می‌شود.

مجلس پنجم با اینکه پنج، شش ماه از عمر تشکیل آن می‌گذرد و بطور طبیعی بیش از $\frac{2}{3}$ نمایندگان چهره جدید هستند، ولی ما می‌بینیم روحیه تعاونی و فرهنگ تعاون در همه‌شان هست و کوشش می‌کنند در لایحه بودجه ۷۶ واقعاً برای تعاون و تعاونی جایگاه مهمی قائل بشوند. ما یک بحثی داریم و این بحث در اقتصاد کشور جایگاه بلندی دارد، یعنی اگر مردم ما از تورم می‌نالند و حق هم با آنهاست، اگر تورم ما پارسال بیش از ۵۰٪ بوده و مسئولین می‌گویند الان حدود ۲۵٪ است، ما واقعاً باورمان این است که یکی از عوامل تورم وجود مراکز موازی است که گاهی در کارهای همدیگر بطور غیرطبیعی دخالت می‌کنند و یا مانع رشد کار یکدیگر هستند. این مشکل را هم باید ما بتدریج و آنها هم بصورت تعاونی حل کنیم. یعنی واقعاً دستگاههای موازی همدیگر را کم‌کم بکنند که به نوعی تمرکز بوجود بیاید که این تمرکز، در سیاست‌گذاری، در هدایت، در نظارت و در حمایت، یقیناً بهتر می‌تواند کارساز باشد تا اینکه دستگاههای موازی بخواهند کارها را انجام دهند. من بعنوان مثال می‌گویم: الان صادرات فرش ما در ابعاد گوناگون مشکل دارد، و یکی این است که ما حدود ده تا دستگاه داریم که درباره صادرات

فرش می‌خواهند تصمیم بگیرند. حالا اگر اینها را کمتر بکنیم و برادرها بصورت تعاونی با همدیگر کار کنند و اندیشه‌ها را به یکدیگر منتقل بکنند و تمرکز بوجود بیاید، یقیناً کارآیی صادرات غیرنفتی ما به مراتب بیشتر خواهد شد. در موارد دیگر مثلاً در امر توزیع وام اگر ما دستگاههای موازی را حذف بکنیم و تمرکز بوجود بیاید، یقیناً زودتر وام بدست

مقتضی می‌رسد و دولت هم بهتر می‌تواند نتیجه‌اش را ببیند.

امیدواریم خداوند متعال انشاء... به همه عزیزان تعاونگر، مخصوصاً در وزارت تعاون و ادارات کل تعاون این توفیق را عنایت کند که با عشق و علاقه و وجدان کار بکوشند تا تعاون و تعاونی را در کشور ما شادابتر، با نشاط‌تر و کارآمدتر سازند.

انجام می‌دهی که موجب اذیت و آزار من است. (۷)

۳- «عن ابی جعفر علیه السلام قال نبینا رسول الله صلی الله علیه و آله جالس فی المسجد اذ دخل رجل فقام یصلی فلم یتم رکوعه و لاسجوده فقال صلی الله علیه و آله: نقر کنقر الغراب لئن مات هذا و هكذا صلاته لیموتن علی غیر دینی.»

از امام باقر علیه السلام نقل شده: وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله در مسجد نشسته بود که مردی داخل شد و ایستاد که نماز بخواند و رکوع و سجود را بخوبی انجام نداد آن حضرت فرمود پیشانی به زمین زد همانند کلاغی که منقار خود را به زمین بزند، اگر او بمیرد در حالی که نمازش این چنین است، البته در غیر دین من از دنیا رفته است. (۸)

(۱) خصال شیخ صدوق صفحه ۱۶۱ و المواعظه العددیه ص ۱۸۶

(۲) تفسیر المیزان جلد ۵ ص ۲۱۳

(۳) توضیح المسائل ص ۱۳۰

(۴) توضیح المسائل ص ۱۳۷

(۵) توضیح المسائل ص ۱۳۷

(۶) وسایل الشیعه جلد ۳ ص ۱۵

(۷) وسایل الشیعه جلد ۳ ص ۱۷

(۸) وسایل الشیعه جلد ۳ ص ۲۱

بقیه از صفحه ۱۹

۲- «عن ابی عبدالله علیه السلام قال: الصلاة و کل بها ملک لیس له عمل غیرها، فاذا فرغ منها قبضها ثم صعد بها فان کانت مأتقبلاً قبلت و ان کانت ممالاً تقبل قبل له ردها علی عبدی، فینزل بها حتی یضرب بها وجهه ثم یقول: اف لک لا یزال لک عمل یغیبنی.»

از حضرت امام صادق علیه السلام نقل شده: نماز عبادتی است که ملکی بر آن موکل گردیده و برای او غیر از آن ماموریت دیگری نیست، چون نمازگزار از نماز خود فارغ می‌شود آن ملک نماز او را برمی‌دارد و به عالم بالا صعود می‌نماید پس اگر از نمازهایی است که مورد قبول است پذیرفته می‌شود و چنانچه از نمازهایی است که قبول نمی‌شود به آن ملک گفته می‌شود که آن را به سوی بنده‌ام بازگردان، آن ملک بر زمین نزول می‌نماید تا اینکه آن را به صورت صاحبش می‌زند سپس می‌گوید وای بر تو همواره عملی

تعاونی‌ها: شالوده مشارکت موثر اجتماعی

گستره نهضت بین‌المللی

تعاون

مترجم: سید جواد سید صالحی

نقل از گزارش: دفتر بین‌المللی کار

تهیه و ۶۰ درصد از فرآورده‌ها را می‌فروختند. در ژاپن تعاونیها فروش ۹۵ درصد برنج و ۹۰ درصد شیلات کشور را در اختیار داشتند. در هندوستان نهضت تعاونی «آنانند» با ۵۷۰۰۰۰ تعاونی لبنیاتی و ۶ میلیون عضو بزرگترین عرضه‌کننده مواد لبنی در سطح ملی بود. چهل و سه درصد اعتبارات کشاورزی در هندوستان توسط تعاونی‌های پس‌انداز و اعتبار و بانکهای تعاونی اعطاء می‌شود و ۶۵ درصد از شکر تولید و عرضه شده فرایندی منشاء تعاونی داشت. در برزیل یک سوم پزشکان عضو بزرگترین تعاونی بهداشتی امریکای لاتین هستند. در سال ۱۹۹۱ تعاونی‌های خرده‌فروشی حدود نیمی از فروش مواد غذایی را در سوئیس و ۳۴ درصد را در دانمارک در اختیار داشتند، در سال ۱۹۹۲ بانکهای تعاونی ۱۷ درصد بازار پس‌انداز را در اختیار داشتند، در سال ۱۹۹۳ بانکهای تعاونی نیمه ۲۰ درصد بازار را در اختیار داشتند. در پایان سال ۱۹۹۲ اعضای تعاونیهای پس‌انداز و اعتبار (اتحادیه‌های تعاونی اعتبار) بین ۳۵ و ۴۵ درصد جمعیت بزرگسال استرالیا، کانادا، ایرلند و ایالات متحده را تشکیل می‌دادند.

ژاپن، مالزی، پرتغال، سری‌لانکا و ایالات متحده این نسبت بین ۴۰ تا ۴۹ درصد بود. نهضت تعاون از منظر اقتصادی نیز اهمیت دارد. مثلاً در سال ۱۹۹۳ فروش سالانه تعاونی‌ها در سوئد مجموعاً ۲۰ میلیارد اکویا ۸ درصد درآمد ناخالص ملی این کشور بود. در دیگر اقتصادهای پیشرفته مبتنی بر بازار سهم تعاونی‌ها از درآمد ناخالص مالی احتمالاً بیشتر است. در منطقه باسک اسپانیا در سال ۱۹۸۹ فروش تعاونی‌ها ۱۵ درصد درآمد ناخالص منطقه‌ای بود. در بسیاری از اقتصادهای در حال توسعه که کالاهای کشاورزی صادر می‌کنند سهم فروش تعاونی‌ها از درآمد ناخالص ملی بین ۱۰ تا ۲۰ درصد می‌باشد؛ مثلاً در ساحل عاج این رقم ۱۵ درصد برآورد می‌شود.

بنگاههای اقتصادی تعاونی تقریباً در همه زمینه‌های اقتصادی فعالیت می‌کنند و بسیاری از کشورها حداقل در برخی زمینه‌ها اهمیت عمده دارند. به عنوان مثال در سال ۱۹۹۳ اتحادیه اروپا، اطریش، فنلاند و سوئد ۱۴ میلیون نفر در بخش کشاورزی عضو و صاحب تعاونی‌هایی بودند که ۵۵ درصد از نهاده‌ها را

در حال حاضر بیش از ۷۵۰ میلیون زن و مرد عضو بنگاههای اقتصادی تعاونی هستند که از طریق فدراسیون‌ها و اتحادیه‌های ملی با هم مرتبطند که به نوبه خود اعضای اتحادیه بین‌المللی تعاون هستند. علاوه بر اعضا، برآورد می‌شود که تعداد کارکنان و کارگران شاغل در تعاونی‌ها حدود ۱۰۰ میلیون نفر باشد. از این گذشته، به علت اینکه تعاونی‌ها تنها برای اعضا و کارکنان بلکه برای خانواده‌های بلافصل نیز اهمیت اقتصادی دارند، لذا کل اشخاصی که معاش آنها تا حد قابل ملاحظه‌ای توسط بنگاههای تعاونی تامین می‌شود به سه میلیارد نفر یعنی نیمی از جمعیت دنیا بالغ می‌شود.

در بسیاری از کشورها بخش قابل ملاحظه‌ای از جمعیت بزرگسال، اعضا تعاونی‌ها را تشکیل می‌دهند. اگر اعضای اتحادیه بین‌المللی تعاون تنها در سال ۱۹۹۴ منظور شود در کشورهای اطریش، کانادا، قبرس، فنلاند، فلسطین اشغالی و اروگوئه این نسبت‌ها بین ۷۰ تا ۷۹ درصد بوده است. این رقم در فرانسه ۶۱ درصد، در بلژیک و نروژ بین ۵۰ تا ۵۹ درصد و در دانمارک، هندوستان،

سازمان ملل و شناسایی ارتباط تعاونی‌ها با مقولات مورد علاقه سران جهان

از سال ۱۹۵۰ «مجمع عمومی» سازمان ملل یعنی عالیترین مرجع تدوین خط‌مشی بین الدول، ۱۲ قطعنامه درباره تعاونیها صادر کرده و ارتباط تعاونی‌ها را با تحقق هدفهای سازمان ملل به رسمیت شناخته، از توسعه آنها حمایت کرده و خواستار مشارکت با نهضت بین‌المللی تعاون شده است. بین ۱۹۵۱ و ۱۹۹۲ «شورای اقتصادی و اجتماعی» ۱۳ قطعنامه و ۴ مصوبه دیگر با همین نیت تصویب کرد.

دیرکل «پیشن» سازمان ملل نیز یک رشته گزارشها را به «مجمع» و «شورا» داد که خبر از یاری تعاونیها به هدفهای ملل متحد می‌داد. در آخرین گزارش به مجمع در چهل و نهمین جلسه (سند ۲۱۳/۴۹ / آ مورخ اول ژوئیه ۱۹۹۴) چنین نتیجه‌گیری کرد که: «بنگاههای تعاونی ابزاری سازمانی فراهم می‌آورد که بخش اعظم بشریت قادر است به وسیله آن با کار آفرینی و اشتغال مولد، غلبه بر فقر و نیل به یکپارچگی اجتماعی را در دستهای خود بگیرد».

مجمع، مناسب این نتیجه‌گیری را تصدیق کرد و در قطعنامه (۱۵۵/۴۹ مورخ ۲۳ دسامبر ۱۹۹۴) «کمکهای مهم و امکانات بالقوه همه انواع تعاونی‌ها را برای تهیه مقدمات و پی‌گیری خواست‌های سران جهان» به رسمیت شناخته و خواستار تدوین راهبردها و اقداماتی شد که به نقش و کمک تعاونیها توجه شایسته داشته باشد. کمیته تدارکاتی سران جهان در پیش‌نویس «اعلامیه» و «برنامه عمل» به این دعوت پاسخ مثبت داد. سران جهان در اعلامیه متعهد شدند منابع لازم برای توسعه اجتماعی را افزایش داده و به طور کامل مورد

از سال ۱۹۵۰ «مجمع عمومی» سازمان ملل یعنی عالیترین مرجع تدوین خط‌مشی بین الدول، ۱۲ قطعنامه درباره تعاونیها صادر کرده و ارتباط تعاونی‌ها را با تحقق هدفهای سازمان ملل به رسمیت شناخته، از توسعه آنها حمایت کرده و خواستار مشارکت با نهضت بین‌المللی تعاون شده است. بین ۱۹۵۱ و ۱۹۹۲ «شورای اقتصادی و اجتماعی» ۱۳ قطعنامه و ۴ مصوبه دیگر با همین نیت تصویب کرد.

«اعلامیه» و «برنامه عمل» اشارات متعددی به ارزشها و اصول تعاون شده است که دقیقاً با آنچه نهضت بین‌المللی تعاون از مدتها پیش اختیار کرده است مطابقت دارد. این امر به اضافه ابعاد وسیع نهضت تعاونی است که قویاً پیشنهاد می‌کند به عنوان شریکی ضروری برای سازمان ملل و دیگر عاملان اصلی پی‌گیری نیات سران جهان باقی بماند.

اعلامیه بر توسعه پایدار مردم به عنوان محور تاکید می‌ورزد. این امر پیش از این در نهضت تعاونی وجود داشته است که بخش کاملاً مردم - محور اقتصاد مبتنی بر بازار است. این بخش تعداد کثیری بنگاه اقتصادی را دربر می‌گیرد از جمله اتحادیه‌های خودگردان که با کمک متقابل اشخاصی که داوطلبانه متحد شده‌اند تا نیازهای عام اقتصادی و اجتماعی را تامین کنند و اعضاء مشترکاً آنها را صاحب بوده و به نحو دموکراتیک اداره می‌کنند و اصولاً همین اعضاء، یا کارکنان، یا استفاده‌کنندگان یا مشتریان و یا مراجعان آن را تشکیل می‌دهند.

اداره بنگاه اقتصادی توسط اعضاء، خصیصه اصلی تعاونی‌ها و عامل قدرت‌گیری اقتصادی را تشکیل می‌دهد که خود شالوده‌ای برای قدرت‌گیری سیاسی و اجتماعی است. هم «اعلامیه» و هم «برنامه عمل» بر قدرت‌گیری به عنوان وسیله‌ای جهت به حداکثر رساندن

بهره‌برداری قرار دهند. همچنین پیشنهاد شد از امکانات و کمک‌های تعاونی‌ها برای نیل به هدفهای توسعه اجتماعی، بخصوص محو فقر، ایجاد اشتغال مولد و کامل و تقویت یکپارچگی اجتماعی بهره‌برداری شود. «برنامه عمل» شامل ۵ پیشنهاد خاص در مورد نقش تعاونیها و ۴ پیشنهاد در مورد شرکت آنها در اجرا و پی‌گیری تصمیمات سران بود.

ارزش‌ها و اصول مورد قبول نهضت تعاونی و سران جهان مکمل یکدیگر است

علاوه بر اشارات خاص به تعاونی‌ها در

در حال حاضر بیش از ۷۵۰ میلیون زن و مرد عضو بنگاههای اقتصادی تعاونی هستند که از طریق فدراسیون‌ها و اتحادیه‌های ملی با هم مرتبطند که به نوبه خود اعضاء اتحادیه بین‌المللی تعاون هستند. علاوه بر اعضاء، برآورد می‌شود که تعداد کارکنان و کارگران شاغل در تعاونی‌ها حدود ۱۰۰ میلیون نفر باشد. از این گذشته، به علت اینکه تعاونیها نه تنها برای اعضاء و کارکنان بلکه برای خانواده‌های بلافصل نیز اهمیت اقتصادی دارند، لذا کل انشخاصی که معاش آنها تا حد قابل ملاحظه‌ای توسط بنگاههای تعاونی تامین می‌شود به سه میلیارد نفر یعنی نیمی از جمعیت دنیا بالغ می‌شود.

می‌کنند یک حس مسئولیت دارند و برای توسعه پایدار آن می‌کوشند. از این رو نیروی محرکه‌ای برای نیل به کمال و دوام در سطح ملی هستند. این بدان سبب است که اعضاء تعاونی در محلی زندگی می‌کنند که تعاونی آنها در آن فعال است و به فکر این هستند که تاثیر وسیع تعاونی بر محیط زندگی چه در کوتاه‌مدت و چه بلندمدت بایستی مثبت باشد و نافی مزایایی نباشد که به طور فردی انتظار نیل بدانها را دارند. فراتر از این، به علت اینکه صاحب تعاونی هستند و می‌توانند در مورد خط‌مشی تصمیم گرفته و مراقب عملکرد آن باشند و می‌توانند اطمینان حاصل کنند که انتظارات آنها عملاً برآورده می‌شود. در حالی که این ویژگی در مورد دیگر بنگاهها که فرد می‌تواند به عنوان کارمند تهیه کننده و مشتری بدان مربوط شود، وجود ندارد. ضمناً نفس کار تعاونی با پی‌گیری نیت «سران جهانی» کاملاً مرتبط است.

از این رو هم خصلت اجتماعی و هم اقتصادی دارد لذا اینها بنگاههای اقتصادی هستند با احساس مسئولیت عمیق اجتماعی و زیست محیطی و هماهنگ و همسو با ایمان ژرف مندرج در اعلامیه سران جهان که در آن توسعه اجتماعی و اقتصادی به طور متقابل تقویت می‌شود.

فراهم می‌کند تا ایجاد کننده محیطی باشد که انسانها در مرکز توجه توسعه پایدار قرار گیرند. عمل منظم به چنین ارزشهایی توسط یک نهضت بین‌المللی با ۷۵۰ میلیون عضو و برخوردار از یک شالوده اقتصادی، موضوعی است که بیشترین ارتباط را با نیت سران جهان و پی‌گیری آن دارد.

دست اندرکاران بنگاههای تعاونی در عین حال که توجه را بر نیازهای اعضاء متمرکز می‌کنند نسبت به محیطی که در آن فعالیت

ظرفیت‌ها، منابع و فرصت‌ها به گونه‌ای که شرکای اصیل توسعه پایدار شود تاکید ورزیده است.

قدرت حاصله از بنگاه تعاونی استثماری نیست: این خصیصه ناشی از «ارزش‌های یاریگرانه» مشترک، خودیاری، مسئولیت متقابل، برابری، انصاف، شرافت، عدم تبعیض و مسئولیت اجتماعی بین تعاونگران است. «برنامه عمل» دقیقاً ترکیب ارزشهای مشابهی را

نام بخش	تعداد تعاونی	درصد	تعداد اعضاء	درصد
تولید	۹۱	۵۳/۲	۱۰۹۶	۴/۵
توزیع	۵۳	۳۱/۰	۲۱۵۱۲	۸۸/۵
خدمات و حمل و نقل	۲۷	۱۵/۸	۱۶۹۹	۷
جمع	۱۷۱	-	۲۴۳۰۷	-

و اهمیت کمتری، برای منابع مادی قائل است. روش تعاونی وسیله‌ای موثر و مناسب جهت تحقق هدفهای رشد و توسعه اقتصادی اجتماعی و انسانی است.

حال آنکه باز هم می‌توان زمینه‌های بکر و تازه‌ای جهت تشکیل تعاونی در این منطقه یافت که صرفاً با کمی تلاش و کوشش در جهت آگاهی دادن به عامه مردم و آموزش و ترویج تعاون و حمایت مسئولین این امر امکان‌پذیر می‌باشد، باشد که بتوان گامی مثبت در حد توان جهت تحقق اهداف عالی تعاون برداشت.

در جهت سازندگی کشور با تاسیس وزارت تعاون افزایش یافته و روند تشکیل تعاونیها سیر صعودی داشته است.

تهیه و تجهیز منابع اقتصادی که معمولاً برای مردم این منطقه دشوار است با استفاده از شیوه تعاونی میسر می‌گردد. چون تعاونی عمدتاً برای مبنای ارزش انسانی استوار گردیده

احتیاجات آنها - این اصل صرفاً تکمله‌ای است برای برنامه‌های ترویج تعاونی تا این برنامه‌ها آنچنان وسیع باشند که کلیه احتیاجات احتمالی را برآورده سازند. البته کمک به مردم از طریق آموزش برای شناسایی نیازمندیهای زندگی آنها و درک اینکه چگونه اوضاع و احوال و شرایط ممکن است بهبود یابد و محیط تغییر کند، حائز اهمیت است.

منابع و ماخذ:

- ۱- توسعه و ترویج روستایی - دکتر شهبازی
- ۲- منابع ترویج کشاورزی - ابرج ملک محمدی
- ۳- رفتار سازمانی - دکتر هوشنگ کولکان

زمینه‌های خدمات، کشاورزی، دامپروری، صنعت و مصرف با مساعدت اداره کل تعاون استان خراسان و اداره تعاون تربت حیدریه به ثبت رسیده است.

تعداد ۳ شرکت تعاونی نیز با عضویت ۸۶ نفر و سرمایه‌گذاری اولیه ۴۶۵۴۷۰ هزار ریال در شرف تاسیس می‌باشد.

عضویت در تعاونیها

از کل جمعیت ۳۲۳۱۲۷ نفری تربت حیدریه ۲۴۳۰۷ نفر در تعاونیها اعم از تولید، توزیع، خدمات و... عضویت دارند. بعبارت دیگر از هر ۱۳ نفر یک نفر عضو تعاونی می‌باشد که با توجه به استقبال مردم انتظار می‌رود رقم فوق بهبود یابد.

با نظر به آنچه که گذشت می‌بینیم که قابلیتها و توانمندیهای موجود شرکتهای تعاونی

واقم الصلاة لذكری نماز

را بخاطر یاد من برپایدار

برخی از ویژگیهای شیوه تعاون

مقررات و خصوصیات اخلاقی که بر زندگی آنان حاکم است عکس العمل نشان می دهند و آنچه بازتاب این عملشان است یا در آن روحیه کار و تلاش و همیاری را تقویت می کند، یا آنان را به سوی انفعال و از خود بیگانگی سوق می دهد و در انتظار معجزه می نشاند.

بر این سیاق، اگر در سهم‌بری از حاصل همیاری و تعاون به قدر و اندازه کوشش و همت هر کس توجه نشود و سهم هر کس به نسبت تلاش و مشارکتش پرداخت نگردد، چه می شود؟! او احساس خواهد کرد که تلاش و کوشش سودی ندارد و در حقش بی‌عدالتی روا داشته‌اند. می‌دانیم که پدیده سوم بی‌عدالتی، آفت همیاری و تعاون است.

تعاونیها که تابع نظامی خاص برای کار و تلاش جمعی هستند، برای ایجاد زمینه رشد و عدالت برپا گردیده‌اند. کسانی که دارای مهارت کافی برای کار و تولیدند اما سرمایه کافی در اختیار ندارند، به عضویت تعاونیها در می‌آیند تا دست در دست هم بر مشکلات فایز شوند و اقتصاد کشور را رونق بخشند. آنان به این درک رسیده‌اند که خارج از نظام تعاون، بسیار احتمال دارد که در حقشان بی‌عدالتی روا شود و هرگز امکان نیابند که سهمی مطابق با میزان تلاش و کوشش خود از تولید برگیرند. از جمله عواملی که در مناسبات میان اعضای تعاونیها، نوعی تعادل و عدالت را برقرار می‌سازد و موجب می‌گردد که میان آنان تبعیض وجود نداشته باشد، مشخصات ویژه

سهم در تعاونیها لزوم سهام با نام است و به اعتبار وضع و موقعیت خاص به افراد معینی فروخته می‌شود که به عنوان عضو تعاونی پذیرفته می‌شوند. این سهام به هیچ وجه قابل انتقال به غیر عضو نیستند. اصولاً مسئولیت عضو در شرکتهای تعاونی محدود به میزان سهمی است که از سرمایه شرکت خریداری یا تسهیل نموده است.

نهفته‌اند و باید که شخم زد و بذر پاشید تا خواسته را فراچنگ آورد. در فردیت آدمی زندگی چون گردونه‌ای بر چاه است که هر کس به قدر همت خویش گردونه را بچرخاند و به قدر سهم خود کوزه‌اش را از آب حیات پر می‌کند. اما حقیقت این است که حیات «اجتماعی» است و تمام نمادهای زندگی، تجلی «تعاون» است.

در هر جامعه‌ای این دیدگاهها را می‌توان یافت، لیکن اینکه کدام یک از این دو، غلبه بیشتری بر افراد یک جامعه دارد، بسته به آن است که سیستمهای فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی حیات دهنده به آن جامعه، کدام یک را خواسته یا ناخواسته تقویت و تشویق می‌کنند. در حقیقت، افراد نسبت به قوانین و

از دید آنکه به انتظار نشسته است تا عاقبت در کارش گشایشی شود و مشکلات خود بخود مرتفع شوند و دوران خوشی از راه برسد، زندگی به جنگل خزان‌زده‌ای می‌ماند، نشسته در بوران و سرمای زمستان و چشم به راه روزی که درختانش تن لخت خویش را به آفتاب بهاری گرم کنند و جوانه‌های نو رسیده از شاخه‌ها سرزنند. هیئات که تنها در خیالش چنین می‌شود، زیرا بهار زندگی آدمی، جز با تلاش و در پیوستگی با نظامی پویا فرا نمی‌رسد.

اما، از دید آنکه می‌داند چاره مشکلات در کار و کوشش است و «تعاون» و بی آن دوران خوشی از راه نمی‌رسد، زندگی چون دشت حاصلخیزی است که قوت و غذا در آن

خصوصیت مهم دیگر سهم در نظام تعاونی این است که میزان سهام و سرمایه اعضا، تاثیری در ارزش و اعتبار آرای صاحبان سهام ندارد و اعضا، صرفنظر از تعداد سهام فقط دارای یک رای می‌باشند.

این همسانی و اعتبار نظر و رای اعضا، در مجمع عمومی تعاونیها، نمایانگر رهایی انسان از قید حاکمیت سرمایه و اصل بودن منش و شخصیت انسانی اعضا، بدون توجه به مکنات و تعلقات مادی آن است. این وسعت نظر در نظام قانونی و فرهنگ تعاونی وسیله‌ای برای ایجاد زمینه رشد شخصیت و آگاهی انسان می‌باشد که بر ولایی و تقدم او نسبت به اشیای مادی مهر تایید می‌گذارد.

لز جمله مولفه‌هایی که در مناسبات میان تضای تعاونیها، نوعی تعادل و مدالیت را برقرار می‌سازد و موجب می‌گردد که میان آنان تبعیض وجود نداشته باشد، مشخصات ویژه «سهم در تعاونی» و نحوه توزیع درآمدها و سود در این بخش اقتصادی جامعه است. مکانیزم عملکرد تعاونیها به گونه‌ای است که اجازه نمی‌دهد منفعت جویی فردی به ریشه لین درخت تناور لطمه‌ای وارد سازد.

و در آمد کلان انگیزه اصلی اعضاء برای سرمایه‌گذاری در تعاونی شود، و راه را بر ورود کسانی که هدفشان نفع فردی است می‌بندد. قانون شرکتهای تعاونی میزان سهام قابل خریداری در شرکتهای تعاونی را برای اعضاء مساوی تعیین نموده است. مگر اینکه مجمع عمومی حداقل و حداکثر آنرا با نظر وزارت تعاون تصویب کند. این محدودیت که موجبات تعادل نسبی را در میزان سرمایه و عایدی اعضاء تضمین می‌کند، مبنای این عقیده و پی‌جویی این مقصود است که تعادل نسبی در وضع اقتصادی و درآمد اعضاء، مبنای تفاهم و همیاری خواهد شد و روح یگانگی و دوستی را بر مناسبات آنها حاکم می‌گرداند.

این در حالی است که در مشارکتهای غیر تعاونی، نه هماهنگی در سلیقه و اهداف اجتماعی سهامداران نقش تعیین کننده‌ای در مشارکت ایفا می‌کند، و نه میان اعضاء تعادل اقتصادی نسبی وجود دارد. حتی گاه دیده می‌شود که یک یا چند نفر از اعضاء، سهام دیگران را خریداری می‌کنند و در واقع آنان را از عرصه شرکت خود بیرون می‌رانند. اساساً مطابق مواد قانونی تجارت، مشارکتهای غیر تعاونی به قصد کسب منفعت تشکیل می‌شوند و هر یک از اعضاء آن خواهان ثروت‌اندوزی هر چه بیشترند.

از قید حاکمیت سرمایه و اصل بودن منش و شخصیت انسانی اعضاء، بدون توجه به مکتب و تعلقات مادی آن است. این وسعت نظر در نظام قانونی و فرهنگ تعاونی وسیله‌ای برای ایجاد زمینه رشد شخصیت و آگاهی انسان می‌باشد که بر والایی و تقدم او نسبت به اشیای مادی مهر تایید می‌گذارد.

در چارچوب چنین نظام عادلانه‌ای، آنان که در فکر انباشتن مکتب و ثروت نیستند برای رفع مشکلات اقتصادی و نیارندهای مشترک خود با دیگران مشارکت و همیاری می‌کنند. نظام تعاونی اجازه نمی‌دهد که کسب سود

«سهم در تعاونی» و نحوه توزیع درآمدها و سود در این بخش اقتصادی جامعه است. مکانیزم عملکرد تعاونیها به گونه‌ای است که اجازه نمی‌دهد منفعت جویی فردی به ریشه این درخت تناور لطمه‌ای وارد سازد.

بر اساس یک اصل مهم تعاونی سهم، واحدی از سرمایه یک شرکت یا اتحادیه تعاونی است که میزان آن در اساسنامه ذکر می‌شود. در تحلیل موضوع می‌توان گفت که چون میزان و ماهیت سهم به لحاظ تنوع و وابستگی به شرایط اقتصادی و اجتماعی اعضاء و نیز تنوع و تفاوت در اهداف تشکیل شرکت می‌تواند متفاوت باشد، تعیین مقدار و ماهیت آن به اساسنامه رجوع داده شده و بر اراده موسسین شرکت واگذار گردیده است.

سهم در تعاونیها از نوع سهام با نام است و به اعتبار وضع و موقعیت خاص به افراد معینی فروخته می‌شود که به عنوان عضو تعاونی پذیرفته می‌شوند. این سهام به هیچ وجه قابل انتقال به غیر عضو نیستند. اصولاً مسئولیت عضو در شرکتهای تعاونی محدود به میزان سهمی است که از سرمایه شرکت خریداری یا تعهد نموده است.

خصوصیت مهم دیگر سهم در نظام تعاونی این است که میزان سهام و سرمایه اعضاء تاثیری در ارزش و اعتبار آرای صاحبان سهام ندارد و اعضاء صرفنظر از تعداد سهام فقط دارای یک رای می‌باشند.

این همسانی و اعتبار نظر و رای اعضاء در مجمع عمومی تعاونیها، نمایانگر رهایی انسان

۱- این مقاله با عنوان قانون تعاون احتیاج فوری و مبرم

به تجدیدنظر دارد. در مجله شماره ۳۲ صنعت مرغداری به

چاپ رسیده است.

چگونه می‌توانید توان کاری خود را بشناسید؟

نویسنده: جان والش

ترجمه و اقتباس: دکتر غلامعلی سرمد

شاید شما هم از جمله کسانی باشید که تاکنون به دلایل متعدد از خودتان سوال کرده‌اید که آیا امروز یا فردا خواهید توانست پست جدید یا حتی مدیریتی قبول کنید یا خیر؟ همچنین، شاید از خودتان پرسیده‌اید که در صورت قبول چنین پستی آیا از عهده آن بر خواهید آمد یا نه؟ و بالاخره شاید این سوال را با خودتان در میان گذاشته‌اید که چگونه می‌توان به ارزشیابی خود دست زد و به سؤالی از این قبیل پاسخ داد؟

برای بررسی وضعیت خودتان در قبال سؤالی از قبیل آنچه در بالا اشاره شد، لازم است خودتان را از منظر یا دیدگاهی متفاوت بشناسید یا ارزشیابی کنید. به بیان دیگر، هر قدر خودشناسی شما جامع و کامل باشد، چون پست جدیدی که قرار است به شما واگذار شود با شغل یا مشاغل قبلی تفاوت دارد، شایسته است با آگاهی کامل نسبت به خودتان درباره قبول این پست تصمیم بگیرید.

تصادفاً پیدا کردن پاسخ سؤالی مشابه آنچه در بالا عنوان شد، بسیار ساده است. برای این منظور می‌توانید به کارهایی که در روزهای اخیر انجام داده‌اید، بیندیشید. همچنین، می‌توانید به فعالیتها و تجربه‌هایی که از گذشته به یاد دارید، فکر کنید در نتیجه، حاصل جمع تجربه‌های دور و نزدیک شما در برخورد با

مسائل مختلف و موقعیتهای متعدد راهنمای شما برای اخذ تصمیم پیرامون سوال یا مساله جدید خواهد بود. آنچه در زیر می‌آید، نمونه‌های روانکاوای هر کس از خودش است.

الف- سؤالیهای مربوط به خصوصیات بدنی
به طوری که اطلاع دارید، انجام هر کار به توانایی‌های بدنی خاصی نیاز دارد. برای مثال، حسابدار یک شرکت تعاونی در مقایسه با کسی که برای آن شرکت بازاریابی یا کالا تهیه می‌کند، فعالیت‌های بدنی بسیار متفاوت دارند. یعنی حسابدار به تحرک بدنی بسیار اندک نیاز دارد، حال آنکه بازاریاب یا مامور خرید می‌بایست به اصطلاح «صبح تا شب بدود». طبعاً، این دویدن به توان بدنی خاصی نیاز دارد که همه انسانها آن را ندارند.

بنابراین، هر گاه سمت (پست) تازه‌ای به شما پیشنهاد شد، بهتر است حداقل به چهار سوال اساسی زیر که به ویژگیهای بدنی شما مربوط می‌شود، پاسخ دهید:

۱- آیا ساختمان بدنی من با فعالیت‌های موردنظر هماهنگ است؟ برای نمونه، اگر مثال بلند شدن و نشستن به خاطر ارباب رجوع را در نظر بگیریم، آیا زانوهایم قدرت دهها بار بلند شدن و نشستن را دارند؟

۲- روزی چند دقیقه ورزش می‌کنم تا

فعالیهایی بدنی موردنظر برایم رنج آور نباشد؟ یا برعکس، روزی چند دقیقه وقت ورزش کردن دارم تا سکون بدنی ساعات کار در تنهایی و بدور از تحرک را خنثی کند؟

۳- آیا ساختمان بدنی من به گونه‌ای است که غده‌های درون ریز، از جمله آدرنالین، به طور طبیعی و خود به خود ترشح می‌کنند یا لازم است با تحرکات بدنی آنها را به ترشح وادار سازم؟

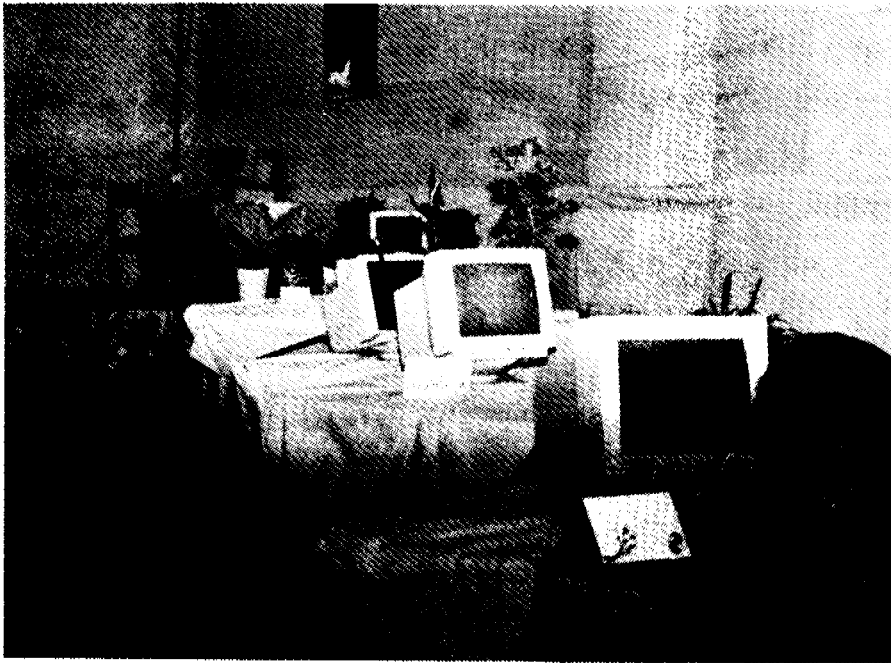
۴- آیا اندامهای من (چشم، گوش، بینی، دست و...) با ظرافت مرتبط با شغل جدید انطباق دارند؟

اگر بلی، بهتر است به مشاغل هنری یا طرحهای خاصی که مهارت بدنی از شرایط انجام آن است، روی بیاورم. طبعاً، اگر پاسخ «خیر باشد، شایسته است از چنین کارهایی دوری نمایم.

ب- ویژگیهای ذهنی

از سوی دیگر، چون تواناییها یا استعدادهای بالقوه افراد با یکدیگر تفاوت دارد، لازم است هرگاه شغل تازه‌ای به شما پیشنهاد شد، ابتدا به سؤالی نظیر آنچه در زیر آمده پاسخ دهید:

۱- آیا فعالیت‌های مرتبط با شغل جدید با ذوق و سلیقه من هماهنگی دارد؟ برای مثال، آیا حاضرم روزی چندین مرتبه پیش پای

ارباب رجوع بلند شوم، زیرا ادامه فعالیت موسسه متبوع من به رعایت تشریفات تعارف آمیز برای ارباب رجوع بستگی دارد؟

۲- آیا از کارهای گیج کننده یا به اصطلاح سرسام آور به سرعت خسته نمی شوم؟ اگر بلی، می توانم مشاغلی نظیر فروشنده در جاهایی همچون تعاونیهای مصرف یا فروش بلیط در شرکتیهای مسافری را بپذیرم. اما اگر پاسخ «چرا» است، نباید شغل پیشنهادی را بپذیرم، زیرا از لحاظ ذهنی برای قبول آن آمادگی ندارم.

۳- آیا می توانم در عین حال که از نظر بدنی در وضع مساعدی قرار ندارم، فکر کنم؟ برای مثال، آیا می توانم با اتوبوس یا قطار به مسافرت بروم و در ضمن طی فاصله مبداء و مقصد، مسائلی یا مشکلاتم را مرور و حل کنم؟ اگر بلی، قبول پستی شبیه مدیریت عامل یک فروشگاه ایرادی ندارد، چون صاحب چنین پستی می تواند در اتاق کنار فروشگاه بنشیند و علی رغم سروصدای بیرون، ذهنش را به مسائل خاص متمرکز سازد.

۴- آیا برای تصمیم گیری به انبوهی از اطلاعات نیاز دارم؟ یا برعکس، با تکیه بر هوش و دریافت سریع خودم می توانم بر اساس اطلاعات محدود تصمیم بگیرم؟ اگر پاسخ این سوال روشن نباشد، ابتدا بهتر است از این بابت خود را بشناسم و سپس رضایتم را برای قبول پست اعلام نمایم.

ج- مهارتهای فنی و حرفه ای

از بعد دیگری که لازم است خودتان را ارزشیابی کنید، مساله مهارتها و فنی است که از آن آگاهی دارید. در این زمینه بررسی سوالها و مطالبی مشابه آنچه در زیر می آید، ضرورت دارد:

۱- آیا از آنچه به وسیله نقلیه، وسیله فنی،

وسيله برقی و مانند آن مربوط می شود، اطلاع دارم؟ برای پاسخ دادن به چنین سوالی می توانید از خودتان پرسید: تاکنون چند بار برای تعمیر اتومبیل یا رادیوی منزل پیشقدم شده ام و به چه نتیجه ای رسیده ام؟

اگر پاسخ سوال فوق مثبت بود، می توانید پستهای فنی را بپذیرید، زیرا نفس ساینده و علاقه شما کافی است تا در مدت کوتاهی آن را فراگیرید. به علاوه، شما از جمله کسانی هستید که عقیده دارند حل هیچ مسأله ای غیر ممکن نیست، بلکه برای گشودن هر گره راه ویژه ای وجود دارد. با اطمینان تقریباً زیاد می توان توفیق شما را پیش بینی کرد و حتی اگر پست جدید شما مدیریت یک سازمان بزرگ فنی باشد، باز هم موفقیت شما دور از انتظار نیست، زیرا در مدت کوتاهی کلیات امور فنی سازمان را یاد خواهید گرفت.

۲- آیا در کارهای فنی یا اداری دقیقاً «طبق دستور» عمل می کنید یا می توانم بدون کمک دیگران، یا قبول از شنیدن دستور مافوق،

درباره راه حل مسائلی یا انجام امور اداری تصمیم بگیرم؟ اگر به افراد گروه دوم تعلق دارید، به سادگی می توانید سمتهای مدیریتی را بپذیرید و در آن موفق شوید. برعکس، اگر از افراد گروه نخست هستید، بهتر است همیشه یک نفر «ضربه گیر» یا رییس (مدیر، کارفرما، فرمانده) داشته باشید تا در برابر مشکلات غیرمنتظره دست و پای خود را گم نکنید. در این قبیل موارد باید بدانید که دنباله رو یا خوب بودن به اندازه مدیر خوب بودن ارزشمند است.

۳- آیا توانایی انجام کار در موعد مقرر را دارم یا کارها را به امید دیگران یا «فردا» قبول می کنم؟ اگر جزء گروه دوم هستید، آیا تا به حال فکر کرده اید که اگر «دیگران» کمک نکردند، یا «فردا» همین الان باشد، چه خواهید کرد؟

د- توانایی برقراری ارتباط با دیگران

داشتن روابط دوستانه و مثبت با همکاران از شرایط اساسی توفیق است. طبعاً، هر چه

روابط یک نفر با زیردستان، همقطاران و افراد رده‌های بالاتر صمیمانه باشد، امید بیشتری به موفقیت او خواهیم داشت. به علاوه، پس از تصدی مشاغل جدید، بویژه مشاغل مدیریتی، این روابط اهمیت زیادتری کسب می‌کند. بنابراین، قبل از قبول پست جدید بهتر است به بررسی سوالهایی نظیر موارد زیر پردازند:

۱- آیا از قدرت و مهارت سخنوری برخوردارم و می‌توانم عده‌ای شنونده داشته باشم که از شنیدن سخنان من به شدت و خیلی زود خسته نشوند؟

۲- آیا شنونده خوبی هستم به طوری که حاضرمد دقیق و حتی ساعتها درد دلها و گلایه‌ها را بشنوم بدون اینکه دست و پای خودم را گم کنم؟

۳- آیا اهل شوخی و شوخ طبعی هستم یا همه چیز را جدی می‌گیرم؟

۴- آیا برای شنیدن طعنه و کنایه و انتقاد ظرفیت کافی دارم یا بسیار زود خشمگین می‌شوم؟

۵- آیا اصولاً حوصله دارم مشکلات دیگران را بشنوم و حداقل «سنگ صبور» آنها باشم، یعنی بدون آنکه بتوانم مشکلی را حل کنم، مطالب متعددی درباره آن بشنوم، زیرا عقیده دارم که همین گوش دادن بار مشکلات را از دوش دیگران سبک می‌کند؟

۶- آیا معمولاً پس از شنیدن مشکلات مردم درصدد چاره برمی‌آیم و اصولاً به همین دلیل به من مراجعه می‌کنند؟

۷- آیا نهار را با همکاران صرف می‌کنم و اگر قرار باشد برای صرف نهار بین من و همکاران تبادل نظر صورت بگیرد، عقیده خود را به دیگران تحمیل می‌کنم؟

اگر برای مثال عده شما شش نفر باشد و احساس کنید که به نسبت یک به شش در انزوا

قرار گرفته‌اید، چه می‌کنید؟ اگر با تکیه بر منطق و استدلال از پیشنهاد خودتان طرفداری می‌کنید، و اصرار دارید که این تصمیم عملی شود، شما را برای مدیریت در شرایط عادی تایید می‌کنیم حال آنکه شاید در شرایط بحرانی یا مشاغل سیاسی مدیر خوبی نباشید.

۸- آیا همیشه دوست دارم دیگران تابع من باشند یا به عبارت دیگر از دستور دادن راضی‌ترم تا دستور شنیدن؟

پاسخ این سوال «سرسختی» یا «ملایمت» شما را نشان می‌دهد و می‌دانید که سرسختی یا ملایمت دو ویژگی هم خوب و هم بد در ارتباط با مشاغل متعدد است. یعنی در مواردی باید سرسخت بود و در جاهایی با ملایمت رفتار کرد، ولی عکس این دو حالت، به زیان شما تمام می‌شود.

اگر از جمله افراد سرسخت و به اصطلاح

یکدنده هستید، شما را برای کارهایی نظیر عضویت یا سرپرستی کمیته‌ها توصیه نمی‌کنیم، هر چند ممکن است در جاهایی نظیر عملیات نظامی فرمانده شایسته‌ای باشید.

۹- و بالاخره، آیا از اینکه ساعت‌های متوالی را با دیگران بگذرانم و نتوانم از تنهایی لذت ببرم، خسته نمی‌شوم؟

بی‌تردید، شرایط زمان و مکان دو عامل اساسی در توفیق من، شما و دیگر کسانی است که پاسخ آنها به سوالهای چهارم بحث این مقاله «بلی» یا «خیر» باشد. اما باید دانست که تجزیه و تحلیل زندگی گذشته هر کس با استفاده از سوالهایی مشابه آنچه گذشت، می‌تواند در قبول شغل جدید بی‌اندازه به او کمک کند.

1- Adrenalin

مستزن کریم

و ایا صبر و اصابه

از صبر و نهار برای پیروزی بر مشکلات، چگونه

صورت می‌باشند:

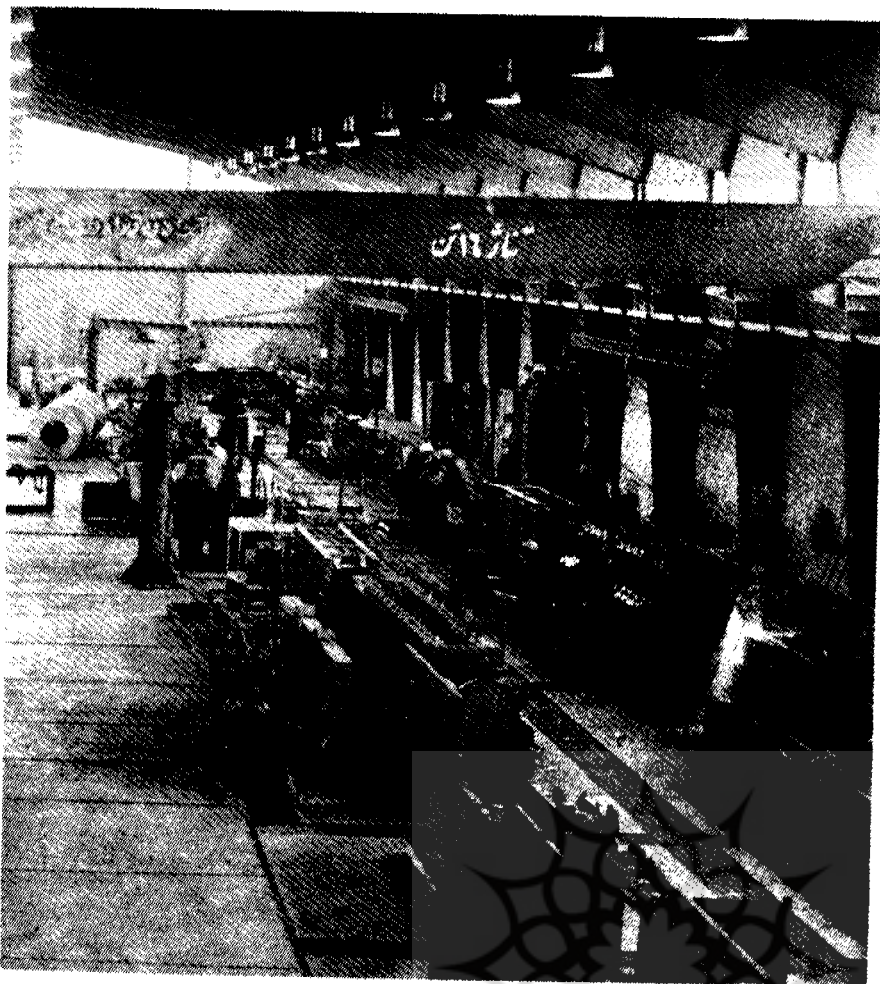
اعضاء شرکت‌های تعاونی مسکن و یا تعاونی سازندگان مسکن

اعضاء این قبیل تعاونیها را عمدتاً کسانی تشکیل می‌دهند که مایلند برای خود خانه‌ای بسازند و یا افرادی هستند که بدنبال استقراض می‌باشند. اما، کارگران ساختمانی و آنهایی که از طریق عقد قراردادهای ساخت مسکن، امرار معاش می‌نمایند نیز می‌توانند در زمره اعضای اینگونه شرکتها پذیرفته شوند. در برخی دیگر از انواع تعاونیهای مسکن، اعضای ممکن است افرادی باشند که حرفه آنها ساخت مسکنهای جمعی با مالکیت مشاع، یعنی واحدهای موجود در دست آنها، به صورت اجاره و یا فروش در اختیار ساکنین آنها قرار می‌گیرند، در دیگر نمونه‌های تعاونیهای مسکن، مالکیت متعلق به افرادیست که بهر نحوی که خود تمایل دارند، می‌توانند نسبت به ساخت و تکمیل واحدهای متعلق به خویش اقدام نمایند.

ولی در سایر نمونه‌ها، مالکین واحدهای مسکونی می‌بایست اجباراً واحدهای خود را به شرکت تعاونی فروخته تا شرکت نیز بنوبه خود، آنها را به اعضای جدید واگذار نماید. در تمامی انواع تعاونیهای مسکن، موضوع مالکیت و ارتباط آن با شرکت تعاونی، می‌بایست بطور واضح در آیین‌نامه‌های مربوطه مشخص گردد. در تعدادی از کشورهای جهان، شرکتهای تعاونی مسکن، در تامین نیازهای اعضای خویش جداً موفق بوده‌اند، اگر چه موارد ناکامی هم در بعضی مناطق دیگر، متأسفانه فراوان دیده شده‌اند.

* بیمه، اعتبار و بانکداری

همانطور که قبلاً به این موضوع پرداخته شده است، بسیاری از اشکال و ابعاد تعاون از

آمریکای شمالی، که به هیچیک از انواع سازمانهای تعاونی مرتبط و وابسته نمی‌باشد، عضویت در حقیقت، براساس حقوق مصرف‌کنندگان در هر یک از گروههای شغلی و حرفه‌ای آنها در یک حوزه تجاری مشخص استوار می‌باشد. اینگونه اتحادیه‌های اعتبار در صد عظیمی از جمعیت را به سوی خود جذب می‌نماید. چنین سازمانهایی از نظر مالی، قدرت قابل ملاحظه‌ای کسب نموده و در صنعت بانکداری نفوذی غیر قابل انکار دارند. در برخی از کشورها هم، بانکهای تعاونی در واقع به صورت کانالهایی عمل می‌نمایند که از طریق آنها کمکهای دولت به کشاورزان و سایر گروههایی که مشمول سیاستهای دولت جهت کمک رسانی می‌شوند، پرداخت می‌شود.

جمله ترویج و گسترش برخی از انواع سپرده‌گذاری، دریافت وامهای سرمایه‌ای و سایر خدمات بانکی و تسهیلات مورد نیاز بیمه‌های شخصی و یا داراییها، در این جنبش دیده می‌شود. در بین اشکال و الگوهای مفید و در عین حال قدرتمند تعاون، تعاونیها و اتحادیه‌های بیمه، اعتبار و بانکداری در واقع سازمانهای بسیار توسعه یافته تلقی می‌گردند.

در پاره‌ای از موارد، این قبیل تعاونیها، بنحوی از انحاء، با دیگر فعالیتهای تعاونی از جمله کشاورزی، تعاونیهای صنعتی، مصرف و یا تعاونیهای ماهیگیری مرتبط بوده و حتی از بین سایر گروههای شغلی هم اقدام به پذیرش عضویت می‌نمایند. در دیگر موارد، مثل سازمانهای اتحادیه‌های تعاونی اعتبار در